Η ΝΕΑ ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΕΤΟΣ Α'. ❋ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1905 ❋ ΑΡΙΘ. 12.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ

ΑΔΩΝΙΔΟΣ

Ἐξ ἀνακαλυφθείσης σφηνοειδοῦς γραφῆς.

Ἐξ ἀναγνώσεων μεταφέρω τοῖς κυρίοις ἀναγνώσταις τῆς «Νέας Ζωῆς» τὴν κατωτέρω ἐνδιαφέρουσαν περιγραφὴν ἀνακαλυφθείσης πλακὸς ἐμπεριεχούσης ἀρχαίαν τινὰ σφηνοειδῆ γραφὴν ἀντικείμενον ἔχουσαν τὸν μῦθον τοῦ Ἀδώνιδος παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις.

Περὶ τούτου ὁ δόκτωρ Ἰωσὴφ Ὀφόρδ, μέλος τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ἁγιογραφικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου διαπραγματευόμενος λέγει, ὅτι ὁ διάσημος καθηγητὴς Meissner εἶχε δημοσιεύσει μεγίστης σπουδαιότητος συμπλήρωμα τοῦ Βαβυλωνίου μύθου Γίλγεμς, τοῦ διὰ σφηνοειδῶν γραμμάτων γεγραμμένου. Μετὰ χαρᾶς δ' ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ ἐκ τῶν Ἄγγλων ἐπιστημόνων Pinches καλούμενος ἐδημοσίευσε πολύτιμον ἀρχαιολογικὸν εὕρημα ἀποτελούμενον ἐξ ᾀσμάτων τινων τῷ θεῷ Ἀδώνιδι, ὅστις ἐλατρεύετο ἐν Μεσοποταμίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Θαμούζ». Καίτοι δὲ γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι ὁ ρηθεὶς ἐπιστήμων Pinches ὁ τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος γραφὴν ἀναγνοὺς, εἶναι ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐπιστημόνων, ὧν ἡ γνώμη μέγα κέκτηται κῦρος ἐν τοιούτοις ζητήμασιν, ἐν τούτοις ὁ αὐτὸς ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη ἑρμηνεία τοῦ ἀρχαίου τούτου λειψάνου δὲν εἶναι ἡ τελεία, καθ' ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ᾄσματα τυγχάνουσι γεγραμμένα οὐχὶ ἐν Βαβυλωνιακῇ ἢ Ἀσσυριακῇ Σημιτικῇ διαλέκτῳ ἀλλ' ἐν Σουμεριακῇ ἢ Ἀκκαδικῇ, ἧς ἐλάχιστον μόλις μέρος εἶναι μέχρι σήμερον γνωστόν, ἐξ οὗ ἀδύνατον ἀπέβη νὰ δοθῇ ἀκριβής τις ἑρμηνεία εἰς γραφὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἄγνωστον. Ἐκ δὲ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος τοῦ προκειμένου εὑρήματος ἐξάγεται, ὅτι ἔχει ἡλικίαν δισχιλίων ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ· ἀναμφίβολον δὲ τυγχάνει, ὅτι τὰ ᾄσματα ταῦτα ἔχουσιν ἀντιγραφῇ ἀπὸ ἄλλων ἐκ πλίνθου πλακῶν ἔτι ἀρχαιοτέρων τῆς εἰρημένης πλακός, ἥτις ἔχει ὑποστῇ σπουδαίας φθορὰς ἀφανισθεισῶν ἐξ αὐτῆς πολλῶν γραμμῶν ὁλοκλήρων, πρᾶγμα, ὅπερ πρὸς τῇ δυσχερείᾳ τοῦ ἀγνώστου τῆς διαλέκτου ἐπὶ μᾶλλον ἐπιτείνει τὴν περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῆς γραφῆς δυσχέρειαν. Τὸ δὲ ἐν λόγῳ εὕρημα μετακομισθὲν διατηρεῖται νῦν ἐν τῇ ἐν Μαγχιστρίᾳ σχολῇ «Owens».

Ἀποτελεῖται δὲ ἡ εἰρημένη πλὰξ ἐκ 216 στίχων, ὧν μόνον τὸ ἥμισυ εἶναι καθαρὸν καὶ εὐανάγνωστον. Περιέχει δὲ ὡς προείρηται ὕμνους τῷ θεῷ Θαμοὺζ καὶ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ Ἀστάρτῃ (τῇ Ἀσσυρίᾳ Ἀφροδίτῃ). Μολονότι δὲ ὁ θεὸς πολλάκις δὲν ὀνομάζεται διὰ τοῦ εἰρημένου ὀνόματος, ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἐν χρήσει ἐνταῦθα Σουμεριακὴ λέξις «Μουτνὰ» (σύζυγος τῆς Ἀστάρτης) εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται.

Ἄρχονται δὲ τὰ ᾄσματα ταῦτα ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Θαμοὺζ ἐπικλήσεως τῆς Ἀστάρτης, ἣν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἐπανειλημμένως ἐψαλλον οἱ ἱερεῖς αὐτῆς κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐτησίας ἑορτῆς τοῦ Θαμοὺζ ἣν ἤγον θρηνοῦντες. Περιέχει δ' ἡ ἐπίκλησις αὕτη φράσιν ἔχουσαν τὴν ἰδιότητα τοῦ νὰ συγκινῇ τὸν θεὸν καὶ νὰ ἐπηρεάζῃ αὐτὸν ὥστε νὰ εἰσακούῃ· εἶναι δ' αὕτη «ἐπίστρεψον, ὦ Σύζυγε». Αἱ δὲ

ἐπαναλαμβανόμεναι αὗται φωναί, ὡς πληροφοροῦσιν ἡμῖν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ᾄσματα ηὐρύνοντο ἀνερχόμεναι καὶ καθίστων τὸν θεὸν εὐήκοον. Πολλάκις δ' ἐν προοιμίοις τῶν ᾀσμάτων τούτων καλεῖται ὁ Θαμοὺζ «Κύριος ἢ Δεσπότης». Πρὸς δὲ τὴν τοῦτο σημαίνουσαν Σουμεριακὴν λέξιν «Ἄμ» ἀντιστοιχεῖ ἡ Σημιτικὴ «Ἄδων», ἐξ ἧς τὸ Ἑλληνικὸν τοῦ θεοῦ ὄνομα «Ἄδωνις», καθὼς πρὸς τὸ Σουμεριακὸν ὄνομα «Ἰννάνα» ἀντιστοιχεῖ τὸ Βαβυλωνιακὸν «Ἀστάρτη» ἴσον τῷ Ἑλληνικῷ «Ἀφροδίτη».

Μετὰ τὸ προοίμιον τοῦτο ἀναφέρεται ἐν τοῖς ᾄσμασιν, ὅτι ἐγείρεται μεσότοιχον μεταξὺ τοῦ Θαμοὺζ καὶ τῆς Ἀστάρτης, ὅπερ κωλύει τὸν θεὸν τοῦ νὰ σπεύδῃ εἰς τὰς κραυγὰς καὶ ἐπικλήσεις τῆς συζύγου αὐτοῦ. Πιθανὸν δὲ τὸ μεσότοιχον τοῦτο νὰ εἶναι τὸ στόμιον τοῦ Ἅδου καὶ τῆς κατωτάτης γῆς, ἔνθα ἡ θεὰ Ἐρεχεγάλλα (=ἡ Περσεφόνη), ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν προκειμένων ᾀσμάτων, παρίσταται ὡς ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἔχουσα.

Ἐνταῦθα διακόπτεται ἡ περὶ Θαμοὺζ καὶ Ἀστάρτης ἀφήγησις, διότι ἡ γραφὴ εἶναι ἐφθαρμένη· ὅ,τι δ' ἑξῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῇ εἶναι χαρμόσυνον ἐγκώμιον ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ Θαμούζ. Ἐν δὲ τῷ ἐπιλόγῳ ἐκδηλοῦνται αἰσθήματά τινα λύπης καὶ ἀθυμίας ἐπὶ τῇ εκ δευτέρῳ ἐπικειμένῃ καθόδῳ τοῦ θεοῦ εἰς τὸν Ἅδην ὅταν ἐπιστῇ ὁ χρόνος.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῆς γραφῆς καλεῖται ὁ Θαμοὺζ «υἱὸς τοῦ αὐλοῦ», ἐπῳνυμία, ἣν ὀφείλει νὰ τηρῇ ἐν τῇ μνήμῃ πᾶς ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν σπουδὴν τῶν μύθων τούτων. Διότι ἐν τοῖς σφηνοειδέσι διηγήμασιν, ἅτινα ἡρμήνευσαν ἀπό τινων ἐτῶν οἱ δύο ἐπιστήμονες Sayce καὶ Oppert, καὶ ἅτινα φέρουσι τὸν τίτλον «Ἡ κάθοδος τῆς Ἀστάρτης» εὑρίσκομεν, ὅτι ᾤδετο τῷ Θαμοὺζ ἐν ἤχῳ αὐλοῦ τὰ ἑξῆς: «Παιάνισόν μοι ἐν αὐλῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Θαμοὺζ, καὶ ἄφες τοὺς πεπειραμένους ἐν θρηνῳδίαις παιανίσαι μοι ὁμοίως».

Ἀκολούθως επιφέρεται τὸ ᾆσμα, ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ κατοικία τοῦ Θαμοὺζ ἐντὸς τοῦ χάους τῆς κατωτάτης γῆς τῆς καλουμένης «Ἰβζοῦ» ἔνθα βλύζουσι τὰ πολύρρητα ὕδατα τοῦ Ἅδου. Ἐξ ἐκείνων τῶν τόπων προῆλθεν ὁ θεὸς Ἴννης, ὡς ἀφηγοῦνται μερικαί τινες διηγήσεις, ἵνα μορφώσῃ τοὺς κατοίκους τῆς Μεσοποταμίας. Φαίνεται δέ, ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀκτή, ἐν ᾗ ὁ Θαμοὺζ ἔβοσκε τὰ πρόβατα αὐτοῦ, καθὼς ὁ ἥλιος βόσκει τὰ ἑαυτοῦ ποίμνια ὄπισθεν τοῦ Ὠκεανοῦ ἐπὶ τῆς ζοφερᾶς τοῦ θανάτου γῆς.

Ἀκολούθως τὰ ᾄσματα παριστῶσι τὸν Θαμούζ, ὡς θεὸν τοῦ θερισμοῦ καὶ τῆς βλαστήσεως. Ὅθεν ἐν αὐτοῖς ἀναφέρεται, ὅτι, ὅτε οὗτος ἐπακούσας τὴν φωνὴν τῆς Ἀστάρτης ἐπανῆλθεν, ἤρξαντο ἀναθάλλοντα τὰ σπαρτὰ καὶ τὰ φυτὰ μέχρι τοῦ προσεχοῦς φθινοπώρου. Γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι ἡ περίθαλψις τῶν βοτάνων ἦτο χαρακτηριστικὴ τῆς τοῦ Θαμοὺζ λατρείας· δὲν εἶναι δὲ ἄσχετος πρὸς τοῦτο ἡ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ἑξῆς ῥῆσις: «Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις σου ἐγκαταλελειμμέναι, ὃν τρόπον ἐγκατέλιπον οἱ Ἀμορραῖοι καὶ οἱ Εὐαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔσονται ἔρημοι, διότι ἐγκατέλιπες τὸν Θεὸν τὸν σωτῆρά σου, καὶ κυρίου τοῦ βοηθοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης· διὰ τοῦτο φυτεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον (Ἡσ. 17 : 9).

Προσέθηκε δὲ ὁ ἐπιστήμων Pinches τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος εὑρήματι Βαβυλωνιακά τινα ᾄσματα ἐν οἷς ὁ Θαμοὺζ καλεῖται θεὸς τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ρείθρων τῶν ὑδάτων, ἅτινα ἀναβρύουσιν ἐκ τῶν πηγῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ὧν ἀρδεύονται καὶ εὐφοροῦσιν οἱ ἀγροί. Ἐν Βαβυλῶνι δὲ ἐλατρεύετο συχνὰ διὰ τῆς χύσεως τῶν ὑδάτων, ὡς θεὸς αὐτῶν πιστευόμενος, διὸ καί που ἀναφέρεται τὸ ἑξῆς: «Χύσατε τῷ Θαμοὺζ ὕδατα ἁγνά».

Φανερὸν δὲ τυγχάνει, ὅτι ἡ τοῦ Θαμοὺζ λατρεία ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Λιβάνου τῇ καλουμένῃ σήμερον Joubaïl, ἦτο αὐτὴ ἡ λατρεία τοῦ ἐκεῖ ῥέοντος Ἀδώνιδος ποταμοῦ τοῦ γνωστοῦ σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Nahr Ibrahîm», καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ ὕδατα αὐτὰ περιεβάλλοντο τὸ ἐρυθρωπὸν χρῶμα, θολούμενα ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμπιπτόντων χωμάτων ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Λιβάνου. Ἐπίστευον δὲ τότε, ὅτι τοῦτο συνέβαινεν ἕνεκα τῆς μίξεως τῶν ὑδάτων αὐτῶν μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ θεοῦ μετὰ τὴν κατασπάραξιν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ αἱμοβόρου θηρίου.

Ἄξιον δὲ προσοχῆς τυγχάνει, ὅτι ἡ τοῦ Θαμοὺζ λατρεία ὑφίσταται μέχρι τῆς σήμερον παρὰ τῇ αἱρέσει τῶν καλουμένων Ἰεζιδῶν, ὡς ὑφίσταται καὶ η λατρεία τοῦ Ἡλίου, ὃν καὶ «Γέροντα Ἥλιον καλοῦσι». Τυγχάνει δὲ παρ' αὐτοῖς ἡ τοῦ Θαμοὺζ λατρεία μυστικὴ καὶ τιτλοφορεῖται «Λατρεία τοῦ πτηνοῦ Ταῶ», ὃν καὶ Βασιλέα Ταῶ ἀποκαλοῦσι. Ὁ αὐτὸς θεὸς ἐλατρεύετο καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ναβαταίων. Ἐν δὲ τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ σαφῶς ἀναφέρει αὐτὸν λέγων: «Καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες καθήμεναι θρηνοῦσαι τὸν Θαμούζ». (Ἰεζ. 8 : 14).

Καλοῦσι δὲ οἱ Ἰεζίδαι τὸν ταῶ «Πατέρα Ταῶ»· προσφέροντες δ' αὐτῷ τὴν λατρείαν αὐτῶν κοσμοῦσι τὰ ἐνδύματα αὐτῶν δι' ἀνθέων ἐρυθρᾶς ἀνεμώνης, ἥτις ἦν καθιερωμένη τῷ θεῷ Θαμούζ, ἀκριβῶς ὡς ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ, ὅτι ἡ ἐρυθρὰ ἀνεμώνη ἐφύη ἐκ τῶν αιμάτων τοῦ θεοῦ Ἀδώνιδος. Μεταδοθεὶς δὲ ὁ μῦθος οὗτος καὶ εἰς τινας τῶν Ἀράβων τῆς Συρίας καὶ Μεσοποταμίας παρήγαγε παρ' αὐτοῖς τὸν μῦθον ὅτι τὸ ἄνθος τῆς ἀνεμώνης ἀνέθαλεν ἐκ τῶν πληγῶν τοῦ Ἀδώνιδος. Ὁ δὲ ἀπὸ τὸν Γ'. ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα ἀκμάσας Ἄραψ ἱστορικὸς «Albirouni» ἀναφέρει, ὅτι ἡ λατρεία τοῦ Θαμοὺζ εὕρηται καὶ παρά τινι ἐν Μεσοποταμίᾳ αἱρέσει τῶν καλουμένων «Ἀσσάβια», οὗς ὁ σοφὸς Γάλλος «Littré» κακῶς συγχέει πρὸς τοὺς Σαβαίους Ἄραβας ἤτοι τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως «Σαβά», μεγάλης οὔσης τῆς διαφορᾶς ἔν τε τῇ γραφῇ καὶ ἔν τε τῇ προφορᾷ μεταξὺ τῶν δύο ὀνομάτων.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδώνιδος (συγγενὲς τῷ Ἑβραϊκῷ Ἀδωναΐ) εἶναι Φοινικικὸν (Ἄδων=Κύριος)· Φοινικικὰ ἐπίσης ἢ καθόλου Σημιτικὰ εἶναι καὶ τὰ ἐπώνυμα

τοῦ Ἀδώνιδος «Γκίγκρας» ἐν Φοινίκῃ καὶ «Ἀβωβὰς» ἐν Πέργῃ τῆς Παμφιλίας, σημαίνοντα τὸν δι' αὐλῶν τιμώμενον θεόν.

Ἐκ δὲ τοῦ Φοινικικοῦ ἢ Ἀσσυριακοῦ ὀνόματος «Θαμοὺζ» φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα ὁ Ἰούλιος μὴν «Θαμοὺζ ἢ Θαμμοὺζ» καλούμενος, διότι κατ' αὐτὸν ἐτελεῖτο ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτή, ὡς συμβολίζοντος τὴν θνητότητα τοῦ θερισμοῦ, ἐν ᾧ ἐν Ἑλλάδι τὰ Ἀδώνια ἐτελοῦντο κατὰ τὸ ἔαρ κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς διὰ τοῦ θεοῦ προσωποποιήσεως τῆς ἰδέας τῆς βλαστήσεως μᾶλλον ἢ τοῦ θερισμοῦ.

Ἐκ Φοινίκης μετηνέχθη ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα συνεταυτίσθη ἔν τισι τῇ λατρείᾳ τῆς Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος καὶ ταῖς τελεταῖς τοῦ Μανέρωτος. Ἤκμασε δὲ μάλιστα ἡ λατρεία τοῦ Ἀδώνιδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔνθα μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐτελοῦντο τὰ Ἀδώνια κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Πτολεμαίων, ὡς περιγράφει ὁ Θεόκριτος ἐν τῷ ΙΕ'. αὐτοῦ Εἰδυλλίῳ τῷ ἐπιγεγραμμένῳ «Συρακούσιαι ἢ Ἀδωνιάζουσαι», ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκομεν τὴν ἑξῆς θαυμασίαν ἐπῳδὸν (135 γ'.):

«Ἔρπεις ὦ φίλ' Ἄδωνι καὶ ἐνθάδε κ' εἰς Ἀχέροντα
ἡμιθέων, ὡς φαντί, μονώτατος· οὔτ' Ἀγαμέμνων
τοῦτ' ἔπαθε οὔτ' Αἴας ὁ μέγας βαρυμάντιος ἥρως,
οὔθ' Ἕκτωρ Ἑκάβας ὁ γεραίτερος εἴκατι παῖδων,
Οὐ Πατροκλῆς, οὐ Πύρρος ἀπὸ Τροίας πάλιν ἐλθών,
οὔθ' οἱ ἔτι πρότερον Λαπίθαι καὶ Δευκαλίωνες,
οὐ Πελοπηϊάδαι τε καὶ Ἄργεος ἄκρα Πελασγῶ·
ἴλαθι νῦν φίλ' Ἄδωνι καὶ ἐς νέωτ' εὐθυμήσαις·
καὶ νῦν ἦνθες Ἄδωνι, καὶ ὅτι κ' ἀφίκῃ, φίλος εἴξεις·
. . . . . .
Χαῖρ' ὦ Ἄδων ἀγαθητέ· καὶ ἐς χαίροντας ἀφίκοι»

Πλήρης πάθους καὶ ποιητικῆς ἐξάρσεως εἶναι ὁ τοῦ Βίωνος «Ἐπιτάφιος Ἀδώνιδος» ἀρχόμενος οὕτω:

«Αἴαζ' ὦ τὸν Ἄδωνιν· Ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις
ὤλετο καλὸς Ἄδωνις· ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες»

καὶ λήγων ὡς ἑξῆς:

«Λῆγε γόων Κυθέρεια τὸ σάμερον ἴσχεο κομμῶν
δεῖ σε πάλιν εἰς ἔτος ἄλλο δακρῦσαι».

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης

ΗΛΙΑΣ ΔΙΠ

Η ΓΗ

Ὑπὸ φυσικὴν καὶ γεωλογικὴν ἐξεταζομένη ἔποψιν.

Γ'.

(Συνέχεια).

Οἱ σκληρότατοι καὶ ἀνθεκτικώτατοι λίθοι (πετρώματα), ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελοῦνται τὰ ὄρη καὶ αἱ στερεαί, ἐκτιθέμενοι καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἀλλεπάλληλλον ἐπίδρασιν τοῦ θάλπους καὶ τοῦ ψύχους χάνουσι τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν συνοχὴν αὐτῶν, θρυμματίζονται καὶ μετατρέπονται εἰς τεμάχια καὶ θραύσματα. Τὴν ἡμέραν τὰ πετρώματα ἐκτίθενται εἰς τὴν ἡλιακὴν θερμότητα, ἥτις δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ αὐτὴν εἰς $+60^0$ καὶ διαστέλλονται ἰσχυρῶς τὴν δὲ νύκτα ψύχονται, κατερχομένης τῆς θερμοκρασίας εἰς 12 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικὸν καὶ συστέλλονται. Ἐκ τῆς ἀποτόμου ταύτης διαφορᾶς τῆς θερμοκρασίας τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ πετρώματος προκύπτει ἀσταθής τις κατάστασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν μᾶζαν αὐτοῦ, ἥτις μένει ἀδρανὴς εἰς τὴν διαδοχικὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βράχου χάνει τὴν συνδετικὴν τῶν μορίων αὐτοῦ δύναμιν (συνοχὴν) διασπᾶται, σχίζεται, θραύεται καὶ μεταβάλλεται εἰς θραύσματα καὶ μικρὰ τεμάχια τὰ ὁποῖα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς βροχῆς ἀφοῦ διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἐπ' ἀλλήλων τριβῆς ἐπαμβλυνθῶσι καὶ ἀποστρογγυλωθῶσιν εἰς κροκάλας, ἄμμον καὶ λεπτοτάτην κόνιν καὶ θὰ μετατοπισθῶσιν ἕως ὅτου ἡ βαρύτης τῆς γῆς δώσῃ εἰς αὐτὰ τὴν τελείαν καὶ μόνιμον ἀποκατάστασιν.

Εἰς τὴν καταστρεπτικὴν τῶν πετρωμάτων δύναμιν τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἔρχεται συνεπίκουρος καὶ ἡ ἰδιότης ἣν ἔχει τὸ ὕδωρ πηγνύμενον νὰ αὐξάνηται κατ' ὄγκον καὶ νὰ ἀποκτᾷ μεγάλην διασταλτικὴν δύναμιν ἥτις δύναται νὰ θραύσῃ καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰ ἰσχυρότατα τειχώματα. Ὅταν τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς ἢ καὶ οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ εὑρισκόμενοι ὑδρατμοί, εἰσχωρήσωσιν ἐντὸς τῶν ρηγμάτων τοῦ βράχου, ἅτινα παρήχθησαν διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, καὶ λάβωσι τὴν στερεὰν διὰ τῆς πήξεως κατάστασιν, κατερχομένης τῆς θερμοκρασίας, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν πλευρωμάτων αὐτοῦ ὡς ὁ σφὴν καὶ διαρρηγνύουσιν αὐτὸ καὶ ἐπιφέρουσι τὰ αὐτὰ καὶ ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἀποτελέσματα. Καὶ εἰς μὲν τὰ εὔκρατα κλίματα ἡ ψῦξις τοῦ ὕδατος συμβαίνει τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα εἰς δὲ τὰ ὑψηλὰ ὄρη κατὰ πᾶσαν σχεδὸν νύκτα. Ἀποτελέσματα τῆς καταστρεπτικῆς δυνάμεως τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, τῆς βροχῆς καὶ τῶν ὑδρατμῶν εἶναι αἱ ὀξεῖαι κορυφαί καὶ αἱ ἀκρώρειαι τῶν ὀρέων.

Μετὰ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς θεωρεῖται ὡς ἡ ἰσχυροτάτη γεωλογικὴ δύναμις πρὸς ἀλλοίωσιν διάπλασιν καὶ διαμόρφωσιν τῆς λιθοσφαίρας

πολλαχῶς καὶ ποικιλοτρόπως πρὸς τοῦτο ἐνεργοῦν. Μέρος τοῦ ὡς βροχὴ πίπτοντος ὕδατος ἐξατμίζεται καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ὁπόθεν προῆλθε, διὰ νὰ καταπέσῃ καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφὴν ἢ ὑπὸ τὴν μορφὴν δρόσου καὶ χιόνος· μέρος δὲ εἰσδύει εἰς τὰ διαπερατὰ τοῦ ἐδάφους στρώματα (ὑπόγεια ὕδατα) καὶ ρέει ἐντὸς τῶν φλεβῶν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον πίπτει ἐπὶ τῆς γηΐνης ἐπιφανείας (ἐπίγεια ὕδατα).

Τὰ ὑπόγεια ὕδατα διασαθρώνουσιν ἢ ἀπορρευστώνουσι τὰ πετρώματα καὶ τὰ ὀρυκτά, (τῶν ὀρυκτῶν πλὴν τῶν τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πλατίνης ὄντων διαπερατῶν ἢ διαποτίστων), εἴτε καθαρὰ εἴτε μεμιγμένα μετ' ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τὸ ὁποῖον παραλαμβάνουσιν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας. Καὶ ἀφοῦ παραλάβωσιν ὀρυκτὰς οὐσίας ἢ κατακρημνίζουσιν αὐτὰς ἐντὸς τῆς γῆς ἢ φέρουσιν αὐτὰς ἐκτὸς ἀναβλύζοντα διὰ τῶν ρηγμάτων τῶν πετρωμάτων ὡς πότιμοι ἢ μεταλλικαὶ πηγαὶ καὶ ὡς καταβόθραι. (1) Οὕτω δὲ ἐπενεργοῦντα τὰ ὑπόγεια ὕδατα δύνανται νὰ σχηματίσωσι σπήλαια, ὅταν τὰ πετρώματα ἐφ' ὧν ἐπιδρῶσιν εἶναι ἀσβεστόλιθοι, γύψος, ὀρυκτὸν ἅλας ἢ κοιλότητας. Ἡ στέγη τῶν κοιλοτήτων τούτων μὴ ἀντέχουσα εἰς τὴν ὑπερκειμένην τῶν πετρωμάτων θλῖψιν ἢ διολισθαίνει πρὸς τὴν πεδιάδα (éboulements ἢ glissements) (2) ἢ κατασυντρίβεται καὶ καταπίπτει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν σχηματιζομένων ρηγμάτων (Effoudrements σεισμοὶ ἐγκατακριμνησμῶν) Ἐνίοτε δὲ τὸ ἔδαφος συνιζάνει πρὸς πλήρωσιν τῶν σχηματισθεισῶν κοιλοτήτων (3).

Τὰ δὲ ἐπίγεια ὕδατα ρέοντα ἐπὶ ἐπικλινοῦς ἐδάφους συμπαρασύρουσιν ὅσα διάφορα φυσικαὶ δυνάμεις μετέβαλλον εἰς θραύσματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μικρὰ ἀποσπῶσι βράχους ἀπὸ τοῦ ἐν ἀποσαθρώσει πετρώματος καὶ καταρρίπτουσιν αὐτά, καὶ μετὰ φυτικῶν προϊόντων ἐνίοτε, εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ χειμάρρους τοὺς ὁποίους αὐτὰ σχηματίζουσι. Ὑπερνικῶντα τὰ διάφορα ἐμπόδια διανοίγουσιν αὖλακας καὶ κοίτας, ἀνορρύσσουσιν φάραγγας καὶ κοιλάδας ἐντὸς τῶν ὁποίων ρέουσι καὶ σχηματίζουσι τοὺς ρύακας, τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς χειμάρρους οἵτινες θὰ συμπληρώσωσι τὴν διαβρωτικὴν τοῦ ὕδατος δύναμιν.

Τὰ θραύσματα τῶν πετρωμάτων, ἅτινα μετατρέπονται ὡς καὶ προηγουμένως εἰς κροκάλας, ἄμμον καὶ ἰλύν, κεμίζουσιν οἱ χείμαρροι καὶ οἱ ποταμοὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς καὶ διὰ τῶν προσχώσεων σχηματίζουσι χέρσον (δέλτα) ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἔνθα κατακρημνιζόμενα παράγουσι νέα στρώματα πετρωμάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς διαβρωτικῆς ἰδιότητος τοῦ ὕδατος εἶναι ὁ σχηματισμὸς τῶν κοιλάδων, τῶν χυτρῶν τῶν γιγάντων, (στρογγύλαι λεβητοειδεῖς ὀπαὶ) τῶν γειρῶν πυραμίδων, τῶν καταρρακτῶν καὶ τῶν βαθειῶν φαράγγων (Canons (1).

(Ἕπεται συνέχεια).

Κ. Θ. ΠΑΓΩΝΗΣ

(1) En Grèce un grand nombre de cours d'eau se perd dans des gouffres nommés catavothra et plusieurs vont sortir au jour, à d'assez grandes distances, par des ouvertures du rocher dits céphalaria; malheureusement cette sortie s'accomplit le plus souvent si près de la mer, que le cours d'eau n'est plus utilisable pour les besoins de l'agriculture. D'autre part, la stagnation trop fréquente des eaux à la tête des catavothrs, entraîne la formation des marécages insalubres. (A De Lapparait traité de Géologie Τόμ. I σελ. 200 καὶ Κ. Μητσοπούλου: Γεωλογικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς χώρας. σελ. 23).

(2) Ὡς κατολίσθησιν θεωρεῖ ὁ κ. Κ. Μητσόπουλος τὸν κάτωθεν τοῦ Λυκαβηττοῦ ὑπάρχοντα βράχον Σχιστὸν ἐπικαλούμενον. (Στοιχεῖα Γεωλογίας Τόμ. Α. σελ. 550).

(3) Τοιαῦται συνιζήσεις τοῦ ἐδάφους συνέβησαν πολλαὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰδίᾳ κατὰ τὸν λιμένα τοῦ Εὐνόστου ἔνθα πρὸ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας ἐφαίνοντο μεγάλοι ὀγκόλιθοι θεμέλια παλαιῶν οἰκοδομημάτων. Πρό τινων δὲ ἐτῶν κατόπιν ραγδαίας βροχῆς τὸ ἔδαφος ἔπαθε συνίζησιν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ Nabi-Danial καὶ ἐσχημάτισε βαθεῖαν κοιλότητα ἐμποδίσασαν τὴν κυκλοφορίαν.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Φίλτα ε Κύριε Π. Α. Π.

ΕΠΟΜΕΝΟΣ ταῖς ἁς πρό τινος χρόνου ἔδωκά σοι ὑποσχέσεσι σπεύδω κἀγώ, ὦ φίλε, καίτοι ὀψιαίτερον ἄλλων τινῶν συναδέλφων μου, νὰ προσενέγκω τὴν σμικρὰν ἀλλ' ἀπὸ καρδίας ἐμὴν συμβολὴν τῇ «Νέᾳ Ζωῇ» τῇ οὐχὶ μὲν ἀφθόνου ἀλλ' ὑγιοῦς καὶ ἀνεπιλήπτου τροφῆς χρηζούσῃ, ἵνα αὕτη νέαν ὁσημέραι ρώμην παρὰ τῶν φίλα πρὸς αὐτὴν διακειμένων ἀντλοῦσα, δυνηθῇ μετ' οὐ πολὺ ἰδίαις δυνάμεσι ἐν τῇ αὐτῆς ἀρτιχαράκτῳ σταδιοδρομίᾳ ἀσφαλῶς καὶ ἐκθύμως προβαίνουσα, νὰ τύχῃ τοῦ ἀγαθοῦ ὃν προτίθεται σκοποῦ τοῦ ἀποβλέποντος, εἰ μὴ ἀπατῶμαι, εἰς τὴν ἐπὶ τὸ ἑλληνοπρεπέστερον διαπαιδαγώγησιν τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς φιλομούσου νεότητος.

Τούτου δὲ ὄντος, ἄρχομαι βραδεῖ καὶ ἀδεξίῳ χρώμενος καλάμῳ τοῦ μικροῦ ἔργου τοῦ ὑπ' ἐμοῦ, ὡς

(1) Ἕτερον μεγαλοπρεπὲς παράδειγμα τοιαύτης διαβρωτικῆς δυνάμεως παρέχει ὁ Κολοράδος ποταμὸς ἐν Ἀριζόνῃ (Β. Ἀμερικῇ). Ἡ ἐπιφάνεια τῆς χώρας ταύτης, διασχιζομένης ὑπὸ πλήθους κοιλάδων καὶ φαράγγων, ἀνέρχεται κλιματοειδῶς εἰς ὕψος μέγιστον, φθάνουσα μέχρις ὕψους 3000 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.... Ἐπὶ ἑνὸς τῶν ὀροπεδίων τούτων διώρυξεν ὁ Κολοράδος ποταμὸς τὸ διάσημον αὐτοῦ ἐκ φαράγγων σύστημα (Canons), ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ κύριος κορμὸς ἔχων μῆκος 600 γεωγραφικῶν μιλίων, ῥέει ἐντὸς κοιλάδος, 1000 ἄχρι 2000 μέτρων βαθύτατα ἐχούσης καὶ διασχιζούσης.... καὶ αὐτὸν τὸν ὑπὸ ταῦτα κείμενον γρανίτην μέχρι βάθους 200—300 μετρων· πρὸς τὴν κοιλάδα ταύτην ἀποτελοῦσι τὴν κεντρικὴν ἀρτηρίαν, ἐκβάλλουσιν ἕτεραι δευτερεύουσαι, τὴν αὐτὴν ἔκτασιν ἔχουσαι. (Κ. Μητσοπ. Στοιχεῖα Γεωλογίας Τόμος Ιος σελ. 549).

συμβολή, τῇ «Νέᾳ Ζωῇ» παρεχομένου καὶ περὶ τὴν νεωτέραν περιστρεφομένου Ἰταλικὴν φιλολογίαν, ἥτις κατ' οὐδὲν τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν φιλολογιῶν ὑστεροῦσα φαίνεται τοὐναντίον ἐν τῇ προόδῳ τῶν καινοφανῶν καὶ φιλελευθέρων ἰδεῶν πρωταγωνιστοῦσα.

Τὸ ἀξιοσημείωτον φαινόμενον, ὅπερ προσάγει ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἡ τῆς τελευταίας τριακονταετίας ἱστορία, εἶναι τὸ ἐνεργὸν μέρος τὸ ὁποῖον ἡ γυνὴ ἔλαβεν ἐν τῇ συμμετοχῇ τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ κινήσει τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Καὶ τῇ διανοητικῇ, ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ ταύτῃ κινήσει ἧς ἡ ἀφετηρία ἄρχεται, ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τῆς γεγονυνυίᾳ τῇ φωνῇ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην προκηρυξάσης τὰ τοῦ ἀνθρώπου δικαιώματα, ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ κυρίως ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἑνότητος αὐτῆς, δέον νὰ προστεθῇ οὐ μόνον ἡ τῶν ἰδεῶν πρόοδος ἡ ἀφορῶσα εἰς τὴν ἣν ἐκτήσατο ἡ γυνὴ θέσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίδρασις ἣν ἐπὶ τῶν ἰδεῶν ἐξήσκησεν ὁ ὑπὸ τοῦ ὡραίου ἐγγραμμάτου φύλου διεξαγόμενος ἀγών, δι' οὗ ἐπιδιώκεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον δικαίως, ἡ ἐπίτευξις, ἐνώπιον τοῦ νόμου, τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ὧν τυγχάνει ἀπολαῦον τὸ ἕτερον αὐτοῦ ἥμισυ.

Ἐν Ἰταλίᾳ μεταξὺ τῶν συγγραφίδων (ἐπιτραπήτω μοι ὁ βαρβαρισμὸς οὗτος) αἵτινες ὡς μόνην πανοπλίαν ὀξύτατον κάλαμον ἔχουσαι ριψοκινδύνως ἐφώρμησαν ἐπὶ τὴν κονίστραν, ὅπως ὑπεραμυνθῶσι τῶν κατ' αὐτὰς νομίμων δικαιωμάτων τοῦ γυναικείου φύλου, ἀναφαίνεται ἡ ἀρρενωπὴ καὶ ἐπιβλητικὴ ὄψις τῆς Ματθίλδης Σερράο, ἥτις ἐν ὁλοκλήρῳ σειρᾷ διηγημάτων καὶ μυθιστορημάτων, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν κατὰ τὸν Zola κοινωνικῶν μελετῶν ἀξιοθαυμάστως συντεταγμένων παρέχει τοὐλάχιστον μαρτύριον ἀναμφήριστον, ὅτι ἡ γυνὴ οὐχ ἧττον τοῦ ἀνδρὸς δύναται νὰ ᾖ πεπροικισμένη ἐξόχου πνεύματος.

Γεννηθεῖσα ἐν Πάτραις τῷ 1856ῳ ἔτει ἀπὸ πατρὸς μὲν Νεαπολίτου ἐξοχίστου, ἀπὸ μητρὸς δὲ Ἑλληνίδος ἀνηκούσης εἰς περιφανεστάτην ἑλληνικὴν τῶν Πατρῶν οἰκογένειαν, ἡ Ματθίλδη Σερράο, εἶναι ἀναμφιλόγως ἡ πρωτίστως ἐξέχουσα ἁπασῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων Ἰταλίδων συγγραφέων. Πεπροικισμένη ὑπὸ μεγάλης πνευματικῆς δραστηριότητος, ἐκτάκτου γονιμότητητος, αὕτη ἐντὸς εἰκοσαετοῦς διαστήματος, ἐδημοσίευσεν ἄπειρον ἀριθμὸν διηγημάτων καὶ κοινωνικῶν μελετῶν, δι' ὧν ἐπεσπάσατο πάντων τὸν θαυμασμόν, ἐξησφάλισε δὲ ἑαυτῇ παρὰ τὰς κακοζήλους καὶ πικρὰς ἐπικρίσεις, ἔνδοξον ὄνομα ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ Εὐρώπῃ καὶ δὴ ἐν Γαλλίᾳ.

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς εἶναι ἡ ἀνεξάντλητος γονιμότης τῆς ὄντως μεσημβρινῆς αὐτῆς φαντασίας, ἧς ἡ τολμηρὰ πτῆσις οὐδενὶ κανόνι ἢ χαλινῷ ὑπείκουσα μετεωρίζεται εἰς ἀνέφικτα ὕψη. Οὐχ ἧττον ἐν τοῖς πονήμασιν αὐτῆς παρὰ ταῖς ἐξόχοις ἐπὶ χρωματισμῷ καὶ γλαφυρᾷ λέξει ἰδιότησιν ἁπαντᾷ ἐστιν ὅτε ὑπερβολικὴ περιττολογία ἐπὶ βλάβῃ τοῦ ἁπλοῦ καὶ ἀφελοῦς τῆς φράσεως ἐν τῇ παρασστάσει τῶν γεγονότων.

Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν διηγημάτων καὶ μυθιστορημάτων αὐτῆς ἔχουσιν ὡς θέμα τὰ ἤθη καὶ τὸν βίον τῆς Νεαπόλεως, οἷος ἐξελίσσεται ἐν τοῖς διαφόροις κοινωνικοῖς στρώμασιν ἀπὸ τῆς περικόμψου, ἁβρᾶς καὶ ἐκδεδιητημένης ἀριστοκρατικῆς τάξεως μέχρι τῆς μεσαίας τῆς ταπεινῆς καὶ φιλοπόνου καὶ πτωχοῦ καὶ ἀθλίου ὄχλου ἀλλὰ φαιδροῦ καὶ θορυβώδους ὅστις ζῇ ἐντὸς τῶν ἀδιεξόδων στενωπῶν τῶν ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ ἐπιβρυούντων ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκείνῃ ἀνθρωπίνῃ κυψέλῃ.

Καὶ τὸ Νεαπολιτικὸν μυθιστόρημα «Il paesee di Coccagne» (1891) θεωρεῖται μέχρι σήμερον τὸ ἄριστον τῆς Ματθίλδης Σερράο ἔργον, ἐν τοῖς δύο ἄλλοις πονήμασιν «Gli Amanti καὶ le Amanti» δίδει τρανὰ δείγματα ὀξυνίας ἐν τῇ ἀναλύσει τῶν δύο τούτων ψυχολογικῶν μυθιστορημάτων.

Εἷς τι βιβλίον αὐτῆς ἀρτιφανὲς «Al paese di Jeni» καὶ ἐκδοθὲν ὀλίγον βραδύτερον τοῦ «Le Désert et Jérusalem τοῦ P. Loti ἡ Ματθίλδη Σερράο φαίνεται ἀσπασθεῖσα τὴν νέαν μυστικὴν πνευματικὴν κίνησιν, ἥτις ὁλονὲν βαίνει προχωροῦσα ἐν τῇ συγχρόνῳ φιλολογίᾳ Bourget, Verlaine Tolstoï καὶ ἥτις ἐν Ἰταλίᾳ εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀντωνίου Fogarzaro ἐνθερμον καὶ ἀλκιμον ὑπέρμαχον.

F. L. Rettore

Professeur au Collége Averoff.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΑΝΔΡΑΓΑΘΗΜΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΝ καὶ γλυκύθυμον συναίσθημα δοκιμάζει τις συχνὰ ὅταν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ στρέψῃ πρὸς τὸ παρελθόν. Ἐνίοτε αἱ τοιαῦται ἀναμνήσεις ἐπάγονται διάθεσίν τινα ὀξύμωρον καὶ πολὺ σπανίως λυπηράν. Διὰ τοῦτο τοιαῦτα ταξείδια νοερὰ νὰ ἐπιχειρῇ τις δὲν εἶναι δυσάρεστον, ἀφοῦ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται νὰ μὴ εἶναι τοιοῦτον, ἐν γένει ὅμως εἶναι ἀνέξοδα, ἐκτὸς ἐὰν ἐπιβαρύνουσι τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ὑγείας. Περὶ τούτου ἂς ἀποφανθῶσιν οἱ Ἀσκληπιάδαι. Αἱ τοιαῦται λοιπὸν τοῦ παρελθόντος ἀναμνήσεις εἶναι μὲν λυπηραὶ διότι τὰ δι' αὐτοῦ ἀναχυκλούμενα δὲν εἶναι παρόντα, ἀλλ' εἶναι καὶ εὐχάριστοι, διότι ἀπολαύει τις αὐτῶν τοὐλάχιστον νοερῶς. Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν διαθέτουσιν εὐαρέστως τὸν ὀργανισμὸν διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ φιληδοῦσι νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν αὐτὰς ἢ νὰ διηγῶνται τοῖς ἄλλοις. Οὐδέποτε λ. χ. θὰ λησμονήσω ὁποίαν λαμπρὰν ἐντύπωσιν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ εὔανδρος ἐπαρχία τοῦ Ἀποκορώνου ὅτε κατὰ πρῶτον ἄγων περίπου τὸ 13 ἔτος

τῆς ἡλικίας μου ἐπεσκεπτόμην αὐτήν. Τόσην ζωηρὰν αἴσθησιν παρήγαγεν εἰς ἐμὲ ὥστε ἔκτοτε ἡ εἰκὼν ἐκ εἴνη μένει ἐναργεστάτη εἰς τὴν μνήμην μου. Ὁλόκληρον τὸ λεκανοπέδιον αὐτῆς ἐξετυλίσσετο πρὸ τῶν ὀμμάτων ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τῆς Γεωγραφίας καὶ τῶν διηγήσεων εἶχον ἀκούσῃ περὶ Ψηλωρείτη. Δέν εἶχον ὅμως ἀκόμη ἰδέαν τοῦ ὄρους τούτου. Τότε λοιπὸν διὰ μιᾶς ἔβλεπον ἐκτάδην οὕτως εἰπεῖν ἐξηπλωμένην τὴν ὡραίαν ταύτην ἐπαρχίαν. Ὀδεύοντες ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ὑψώματος τῶν μεγάλων χωραφίων ἐπαρατηροῦμεν κάτω εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὑψώματος τούτου ἡμιθεατρικὴν πεδιάδα κατάφυτον διαφόρων δένδρων καὶ ἰδίως ἐλαιῶν καὶ διαρρεομένην ὑπὸ δύο ποταμῶν ὧν τὰ ἀργυρίζοντα ὕδατα μακρόθεν θεώμενα ὡμοίαζον πρὸς φαιὰς ζώνας ἐλικοειδῶς ταινιουμένας. Ἦτο πρωΐα καὶ ἡ ὁμίχλη πολλαχοῦ διετηρεῖτο· τὴν πεδιάδα δὲ ταύτην περιέστεφον τέσσαρες μεγάλαι κῶμαι αἵτινες καὶ σήμερον εἰσὶν ἀκμαῖαι· ἀναθρῴσκων καπνὸς ἐκ τῶν καπνοδόχων συνενοῦτο μετὰ τῆς ὁμίχλης ἥτις κυρίως περιέβαλλε τὰς κώμας δίκην νεφελοστεφάνης· ἐπὶ τῶν διαφόρων ὑψωμάτων τῶν παρακειμένων παρὰ τὰς κώμας τῆς ἐπαρχίας ἔβλεπέ τις ὑψούμενα γιγάντια οἰκοδομήματα, ἅτινα ἦσαν οἱ ἄγρυπνοι τοῦ κατακτητοῦ φρουροί. Ἐκεῖθεν διεφαίνοντο οἱ Πύργοι Στύλου, Νέου Χωρι̣οῦ, Κάϊνας, Βάμου, Ράμνης, Καρῶν καὶ Βαφέ. Σήμερον μόνον τὰ ἐρείπια τούτων δύναταί τις νὰ διακρίνῃ καὶ ταῦτα ἐκ τοῦ πλησίον· ἐκεῖθεν παρετηροῦντο καὶ τὰ μεγάλα δημόσια οἰκοδομήματα τῆς διοικήσεως Σφακίων, ἐν Βάμῳ καὶ τὰ ὁποῖα ᾠκοδόμησεν ὁ Σάββας πασσᾶς διαθέτων χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἀγγαρεύων ἄλλους τόσους ἐκ τῶν ὑποδούλων χωρικῶν. Τίς ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ τὴν συνδρομήν του, ἃς καλέσωμεν οὕτω τὴν ἀνάγκην; Νοτίως ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν περιέσφιγγον δι' ὑψηλοῦ νεφελογείτονος θριγμοῦ τὰ χιονοσκεπῆ λευκὰ ὄρη, ὧν αἱ ἀλλεπάλληλοι κορυφαὶ ὁμοιάζουσι πρὸς θεατὰς ἀρχαίου θεάτρου, οἵτινες παρατηροῦν τὰ ἐν τῇ κονίστρᾳ τῆς ἐπαρχίας συμβαίνοντα. Πέραν δὲ καθωρᾶτο τὸ μετά τινα ἔτη μέλλον νὰ καταστῇ ἱστορικὴ θέσις Κλῆμα. Διότι ἐκεῖ συνῆλθον κατὰ πρῶτον τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως τοῦ 1878. Ἀπωτέρω δὲ τούτου ἐφαίνετο σκιόχρους καὶ ὑπομέλας ὁ Κέδρος καὶ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν ἀκροδειράτων τοῦ Κεφαλᾶ ἡ ὑψικάρηνος Ἴδη ἧς αἱ κορυφαὶ ἦσαν κεκαλυμμέναι ὑπὸ λευκοτάτου κρηδέμνου χιονοπήκτου.

Ἔκτοτε ὁσάκις διῆλθον διὰ τοῦ μέρους ἐκείνου ἀνεγεννήθη ἡ αὐτὴ ἐντύπωσις ἀναλλοιώτως ἀπαραμείωτος ἐπάγουσα τὸ αὐτὸ μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως συναίσθημα. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἐπεισόδια τοῦ παρελθόντος βίου καὶ μάλιστα τοῦ παιδικοῦ τὰ ὁποῖα ὁσάκις τις ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ ἀναβιβάζουσιν ἀκουσίως τὸν γέλωτα εἰς τὰ χείλη καὶ προκαλοῦσιν οὐχὶ ἄδικον μυκτηρισμὸν τῶν αἰσθημάτων τῆς ἡλικίας ἐκείνης. Ἓν τοιοῦτον ἐπεισόδιον μετὰ τὴν μακρὰν ἀνωτέρω παρέκβασιν θὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς « Νέας Ζωῆς ».

Ἦτο μεγάλη ἑβδομὰς καὶ ἡ ἡμέρα Τρίτη. Ἡ ἡμέρα αὕτη καθ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶναι ἡμέρα ἀποφρὰς καὶ ἐὰν πᾶσα τρίτη εἶναι ἀποφρὰς πολλῷ μεῖζον ἀποφρὰς θὰ εἶναι ἡ Μεγάλη Τρίτη. Ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἑπομένου διηγήματος θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἦτο ἀποφρὰς καὶ διὰ μὴ Ἕλληνα. Ἀλλὰ λέγων Ἕλληνα ἐννοῶ ὀρθόδοξον χριστιανόν, ἐνῷ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος δὲν ἦτο μὲν χριστιανὸς πιθανὸν ὅμως νὰ ἦτο Ἕλλην ὑπήκοος. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον πολλὰς ἡμέρας ἀποφράδας καὶ ἑκάστην ἀναλόγως τῆς ἐργασίας. Ἡμεῖς ὅμως τοιαύτας δὲν ἔχομεν ἐκτὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ Μαΐου διὰ τὸν γάμον, ὅπερ εἶναι κληρονομία Λατινική. Ἐπίσης ἔχομεν ἀποφράδας ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου, ἃς κοινῶς καλοῦσι δρίμες. Ἴσως ἡ πρόληψις αὕτη εἶναι γυναικεία δοξασία εἰσαχθεῖσα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὡρίσθη ἡ νηστεία τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Κατὰ τὴν μεγάλην λοιπὸν Τρίτην 7 συνομίλησες ὧν ὁ πρεσβύτερος δὲν θὰ ὑπερέβαινε τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ ὁ ὑποφαινόμενος εἰργαζόμεθα μετὰ δραστηριότητος καὶ φιλοπονίας, ἦν ἤθελον ζηλεύσῃ καὶ αὐτοὶ οἱ μύρμηκες. Ἄοκνοι, πρόθυμοι, ἀκούραστοι μετὰ γελώτων καὶ φωνῶν κατεγινόμεθα εἰς τὸ καθῆκον ἡμῶν. Ἡ ἀφοσίωσίς μας ἦτο παραδειγματική ἡ σύμπνοια οὕτως ἀγαστὴ ὥστε βλέπων τις ἡμᾶς θὰ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εἴμεθα Ἑλληνόπαιδες καὶ δὴ καὶ Κρῆτες. Διότι φαίνεται, δυστυχῶς ὅτι ὁ Ζεὺς ὅτε τὴν Ἔριδα ἐξέβαλε τοῦ Ὀλύμπου εἰς τοῦτο ἠρκέσθη μόνον, καὶ ἀφῆκεν ἔπειτα αὐτὴν νὰ ἱδρύσῃ τὸν θρόνον αὐτῆς εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας. Ἠσχολούμεθα λοιπὸν μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἡμῶν ἔργον. Ἐπετελοῦμεν καθῆκον ὅπερ ἐπέβαλλεν καθ' ἡμᾶς ἡ θρησκεία καὶ ὁ ἐθνισμός μας. Προσεπαθοῦμεν δηλαδὴ νὰ μιμηθῶμεν τὸν Προμηθέα καὶ νὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἄνθρωπον. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν κατεσκεύασε τὸν ἄνθρωπον, ἵνα ἀναγνωρισθῇ ἔτι μᾶλλον τῶν θεῶν ἡ παντοδυναμία ἐνῷ ἡμεῖς ἐζητοῦμεν νὰ πλάσωμεν ἄνθρωπον ἵνα ὑπὸ τὴν χλεύην τῶν πιστῶν καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἡφαίστου ἐξοντώσωμεν τὸ δημιούργημα ἡμῶν πρὸς τιμωρίαν, πρὸς παραδειγματισμόν, πρὸς διαιώνησιν τῆς στυγερᾶς καὶ καταπτύστου πράξεως, ἣν ὁ μαθητὴς πρὸς τὸν θεῖον αὐτοῦ διδάσκαλον ἔπραξεν. Ἐνόησεν ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ ἔργον ἡμῶν ἦτο ἱερόν διότι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Ἰούδα.

Καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη καὶ μάλιστα εἰς τὰ χωρία τῆς Κρήτης Ἀνάστασις ἄνευ Ἰούδα καὶ ἄνευ ὁλοκαυτώσεως αὐτοῦ εἶναί τι σόλοικον, παράχορδον εἰς τὴν θρησκευτικὴν συμφωνίαν, ἀσύνηθες εἰς τὴν ἱερὰν ἐθυμοτυπίαν, ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς μεγάλης ἑορτῆς, εἶναι γάμος χωρὶς λύρα καὶ βαπτίσια χωρὶς βίβα φιλοτησία.

Ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ προδίδει ἀφάνειαν εἰς τὸ χαρμόσυνον γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως ἡ ἀπουσία αὐτοῦ δὲν λαμπρύνει τὴν φωτεινὴν δέσμην τῶν ἑκατοντάδων κηρίων. Δέον νὰ ὑπάρξῃ Ἰούδας, νὰ καῇ Ἰούδας νὰ φωτίσῃ διὰ τῆς πυρᾶς του τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν αἴγλην τῆς ἑορτῆς τῆς τελετῆς τὴν φωταψίαν, ἵνα φλεγόμενος χρησιμεύσῃ ὡς λαμπὰς τῶν πιστῶν φωταυγὴς ὡς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ καιόμενοι ἐπὶ

Νέρωνος ἐφώτιζον τὰς πλατείας καὶ τοὺς κήπους τῆς Ρώμης. Ἡ διαφορὰ εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ἦσαν ζῶντες ἐνῷ οὗτος ἦτο ὁμοίωμα προδότου, οὗ τὸ μυσαρὸν ὄνομα θὰ ἀκούηται παραλλήλως πρὸς τὸ τοῦ θείου διδασκάλου, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει χριστιανικὴ θρησκεία. Ἡ συνήθεια αὕτη τῆς τοῦ Ἰούδα ὁλοκαυτώσεως χαρακτηρίζει μὲν ἀγριότητα ἠθῶν, ἀλλ' ὑποδαυλίζει καὶ τὸ κατὰ τοῦ προδότου μῖσος. Καὶ ὅτι ἐν τῇ θρησκευτικῇ παραφορᾷ καὶ τῷ φανατισμῷ εἶναι δυνατὸν νὰ κακοποιηθῇ ἐκεῖ, ἔνθα Ἰούδας καίεται ἄτομον ὁμοεθνὲς αὐτοῦ πολλὴ ὑπάρχει πιθανότης. Θὰ παρενείρω ἐνταῦθα καὶ ἐπεισόδιόν τι ὅπερ προεκάλεσαν οἱ Ἰσραηλῖται ἐπὶ τοῦ Χουσνῆ πασσᾶ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τοῦ πασσᾶ τούτου οἱ πρόκριτοι τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος Χανίων ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀρχιραββῖνον μετέβησαν εἰς τὸ διοικητήριον κατὰ τὴν μεγάλην ἑβδομάδα ἵνα διὰ παραστάσεων συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς συνηθείας ταύτης. Μόλις ἐνεφανίσθησαν πρὸ τοῦ Διοικητοῦ κατήγγειλαν ὅτι οἱ χριστιανοὶ τὴν ἑπομένην θὰ καύσωσιν ἕνα ἀπὸ τοὺς δικούς των. Ὁ Διοικητὴς ὅστις ἐγνώριζε τὴν συνήθειαν ταύτην προσεποιήθη ἄγνοιαν καὶ θυμωθεὶς τρόπον τινὰ καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας κατὰ τὴν τότε συνήθειαν (διότι δὲν εἶχον ἀκόμη ἐφευρεθῇ οἱ ἠλεκτρικοὶ κώδωνες), διατάττει νὰ προσκληθῇ πάραυτα ὁ ἀρχιερεὺς καὶ νὰ σταλῇ ἀστυνομικὴ δύναμις διὰ νὰ συλλάβῃ τοὺς κακούργους. Ἀλλ' ὁ ἀοχιρραβῖνος νομίσας ὅτι ὁ Διοικητὴς δὲν ἀντελήφθη καλῶς τὸ ζήτημα ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ μέλλων νὰ καῇ δὲν ἦτο πραγματικὸς ἄνθρωπος ἀλλ' ἀνθρώπινον ὁμοίωμα. Τότε ὁ Διοικητὴς παρετήρησεν ὅτι ἠδύναντο καὶ ἐκεῖνοι νὰ σταυρώσωσιν ὁμοίωμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ εἰς τὴν ἀπόκρισιν ὅτι δὲν τολμῶσιν νὰ πραγματοποιήσωσιν τοιοῦτόν τι, διότι φοβοῦνται μὴ κακοποιηθῶσιν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, ὑπάγετε. εἶπε, καὶ μὴ ἀνακινεῖτε ζητήματα διὰ πράγματα ἀνάξια λόγου.

Ὁ δὲ Ἰούδας ἦτο προωρισμένος νὰ πλασθῇ εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς μητρικῆς οἰκίας οὐχὶ διὰ λόγους πλαστικοὺς ἢ τεχνικοὺς ἀλλὰ μᾶλλον διὰ λόγους ὑλικούς. Οἱ χωρικοὶ τῆς Κρήτης παριστῶσι τὸν Ἰούδαν φέροντα εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν καὶ οὐχὶ ἐγχώριον. Διότι τὸ ἐγχώριον ἔνδυμα φρονοῦσιν ὅτι δὲν περιβάλλει τοιοῦτον σκήνωμα. Ἄλλως τε ἔπρεπε νὰ παρασταθῇ μὲ ἀλλόκοτον ἐνδυμασίαν ἀπαρέσκον τοῖς χωρικοῖς καὶ τοιοῦτον ἦτο τὸ εὐρωπαϊκόν, ὡς συνήθως καλεῖται. Τὴν ἔννοιαν λοιπὸν ταύτην τῆς περιβολῆς τοῦ Ἰούδα δὲν εἶχον ἀντλήσῃ ἐκ παρατηρήσεων τῶν διαφόρων παραστάσεων τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἔνθα ἀπεικονίζεται ἡ μορφὴ αὐτοῦ ἀλλ' ἐκ τῆς ἀντιπαθείας πρὸς τὸ φόρεμα καὶ ἐκ τῆς εὐχρηστότητος αὐτοῦ εἰς τὸ Ἰσραηλιτικὸν φῦλον. Μήπως ἡμεῖς δὲν παριστῶμεν τὸν διάβολον Αἰθίοπα καὶ οἱ Αἰθίοπες λευκόν;

Ἡ μόνη λοιπὸν οἰκογένεια, ἥτις ἐν τῇ κώμῃ ἐκείνῃ μετεχειρίζετο εὐρωπαϊκὴν περιβολὴν ἦτο ἡ ἡμετέρα. Ἡμεῖς λοιπὸν ἠδυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν τοὐλάχιστον τὰ ἐξωτερικὰ ὑλικά. Παλαιὰ τοῦ πατρὸς περισκελής, τετριμμένος ἐπενδύτης καὶ πολύθυρος τρίβων μετὰ χιτῶνος διατρήτου ἀπετέλουν τὸν ἐξωτερικὸν ἱματισμόν. Περιπόδια συνήθως γυναικεῖα μετὰ ἢ ἄνευ ὑποδημάτων ἀπετέλουν τὴν περιβολὴν τῶν κάτω ἄκρων, τὰ δὲ ἄνω ἔφερον ἐριοπλέκους χειρίδας. Πῖλος κατάφορτος ἐκ ρύπου καὶ στιγμάτων ἐκάλυπτον τὴν τιμίαν κεφαλὴν τοῦ πλάσματος ἡμῶν. Τὸ σῶμα ἀπετελεῖτο ἐξ ἀχύρου, ἐν δὲ τῇ καρδιακῇ χώρᾳ ἐνετείθετο ποσὸν πυρίτιδος ἐν ὑφάσματι ἐνειλιγμένον ἵνα συντελέσῃ εἰς ἐκπυρσοκρότησιν καὶ ταχεῖαν ἀπανθράκωσιν. Τὸ ποσὸν τῆς πυρίτιδος ἦτο ἀνάλογον πρὸς τὰς γενομένας οἰκονομίας καθ' ὅλην τὴν μεγάλην τεσσαρακοστήν. Ἀνάλογος ἐπίσης πυρῖτις ἐνετίθετο εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀντικαθιστῶσα οὕτως εἰπεῖν τὸν ἐγκέφαλον. Τοιοῦτον ἦτο τὸ ἔργον περὶ ὃ μετ' ἄκρας φιλεργίας ἐφιλοτεχνοῦμεν. Ἀλλ' αἴφνης ἀπρόοπτος εἴδησις διακόπτει τὴν ἐργασίαν ἡμῶν. Φίλος τις τῆς ἀνθρωποπλαστικῆς ἑταιρίας αἰσθμαίνων καὶ δρομαῖος καταφθάνει οὐχὶ κομίζων ὑλικὰ ἀλλὰ μεταδίδων πληροφορίαν, ἥτις ἠλέκτρισε πάντας. Ἐν Κρήτῃ εἰς τὰ μικρὸν ἀπέχοντα τῶν Χανίων χωρία Ἰσραηλῖται περιερχόμενοι ἐπώλουν διάφορα ἐμπορεύματα· ὑπῆρχον δύο τάξεις αὐτῶν οἱ μὲν ἐπὶ ἵππων ἢ ὄνων ἀναθέτοντες διάφορα ὑφάσματα γυναικεῖα καὶ ἄλλα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βαμβακερὰ ἢ ἐριοῦχα περιεφέροντο εἰς τὰς κώμας πρὸς πώλησιν. Ἐκαλοῦντο δὲ οὗτοι πραμματευτάδες. Οἱ δὲ ἐντὸς κανίστρων μεγάλων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοποθετημένων καὶ διὰ σιδηροῦ μέτρου ὑποστηριζομένων, δι' οὗ ἐμέτρουν ταινίας, τρίχαπτα λέγνα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐκόμιζον διάφορα ραπτικὰ ἀντικείμενα καὶ πολυποίκιλα εἴδη καλούμενοι πανιεράδες.

Οἱ ἔμποροι οὗτοι διέκοπτον τὰς περιοδίας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ἑβδομάδος τοῦ Λαζάρου διὰ τὸν φόβον τῶν . . . . χριστιανῶν.

Ἡ εἴδησις λοιπὸν ὅτι πανιερᾶς εὑρίσκεται εἰς τὸ χωριὸ ἔπεσεν ὡς βόμβα εἰς τὸ μέσον ἡμῶν χωρὶς νὰ ἐκραγῇ καθ' ἡμῶν.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ

Καθηγητὴς ἐν τῷ Ἀβερωφείῳ Γυμνασίῳ

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ

Πόσον λαμπρὰ ἡ θάλασσα· ὦ πόσον ποθεινὸν
νὰ εὐπλοῇ τις νοερῶς ἐξ ἄκρου παραλίου,
καὶ νὰ θεᾶται πέλαγος ἤρεμον γαληνὸν
ἀφρίζον λευκαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου.

—

Ναὶ μαγικῶς δεσμεύεται, ποθεῖ, ἀδημονεῖ,
ἐπιθυμεῖ τὸ πέλαγος, νὰ ταξειδεύῃ θέλει,
πλὴν φεῦ! λυπεῖται, τρύχεται καὶ ψυχικῶς πονεῖ
ὅταν ἡ θάλασσα μακρὰν τὸ πλοῖον ἀποστέλλῃ.

—

Ἀλλὰ θνητέ, ὁ ἔρως σου εἶν' ἔρως δυστυχής,
εἶναι πικρία θλιβερά, εἶν' ἄλγος ὠμοβόρον,
εἶναι μωρία ἄντικρυς νὰ φαίνεσαι εὐτυχὴς
ζητῶν, ὦ τάλαν, πέλαγος, στυγνόν, ἀνθρωποβόρον.

—

Βροτὲ ἀναλογίσθητι ἀνέμων συριγμοὺς
τὸ κῦμα νὰ ὠρύεται εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου
καὶ τῆς θαλάσσης τοὺς συγχούς, ἠχώδεις ὀρυγμοὺς
καὶ τότε λόγισον αὐτὰς στιγμὰς ἠδεῖς τοῦ βίου.

—

Γήϊνε, ἀναπόλησον τοὺς τῶν ἱστῶν τριγμοὺς
τοὺς ἐμετοὺς καὶ τὰς ἀρὰς τοῦ ἀνθρωπίνου ἄλγους
τῶν γυναικῶν τὰς νοερὰς κραυγὰς καὶ τοὺς λυγμοὺς
καὶ τότε πόθει ἐμμανῶς ταξείδιον πελάγους.

—

Πόσον πικρὰ ἀνάμνησις! ὦ πόσον παγερά!
ὦ μὴ ποθῆς, ὦ μὴ ποθῆς, ἄνθρωπε, μετὰ λύσσης
νὰ νήχεσαι πελάγιος· εἶναι μανία φοβερὰ
τὴν θάλασσαν νὰ ἀγαπᾷς καὶ τὴν ξηρὰν νὰ ἀφήσῃς.

Ο ΦΘΟΝΟΣ

Ὦ πόσον ἀποτρόπαιον, ὦ τί στυγνὸν τὸ μῖσος·
πόσον πλανᾷ τὸν ἄνθρωπον, πόσον τὸν παραφέρει
ψυχήν, καρδίαν, λογικόν, τὸ πᾶν λακτίζει, αἴρει,
μιαίνει τὴν συνείδησιν, οὐδὲν σέβεται ἴσως.

—

Ὦ τί ἀνήκεστον κακόν, τοῦ μοχθηροῦ ὁ φθόνος
τίς ἀπεχθὴς ἀνατροπὴς στὸ ἦθος τῶν ἀνθρώπων,
ποία ἀλάστωρ συμφορά, δὲν συγκινᾷ τὸν τόπον
ἔνθα ὑπάρχει ἀντ' ἀρετῆς τοῦ φθόνου μαῦρος θρόνος.

Τί ματαιότης γαμερπής, τί ἐμπαθὴς φαυλότης
σ' τὸν ἄνθρωπον ὃν βδελυρὸν κινεῖ, ἐπάγει πάθος·
ὃν συμπιέζει φορτικὸν ἀπόβλητόν τι ἄχθος
καὶ ὃν βιβρώσκει φθονερά, ψυδαία ποταπότης.

—

Δὲν ἐντρυφᾷ εἰς εὐγενεῖς ψυχὰς ποτὲ ὁ φθόνος,
οὐδὲ γενναῖον φρόνημα δὲν τίκτει, δὲν ἐξάπτει·
ὅφιν γεννᾷ εἰς μοχθηρόν, ἔχιδναν ἐκκολάπτει
ἰὸν θανάτου χέουσαν, φθορὰν σφοδροῦ τυφῶνος.

—

Δὲν ὑποσείει τοῦ πτωχοῦ τὴν πενιχρὰν καλύβην
δὲν ἐποφθαλμιᾷ ποτὲ τὴν δόξαν τοῦ ἐπαίτου,
δὲν ὑποσκάπτει τὴν ζωὴν δεσμώτου ὀφειλέτου,
οὐδὲ φθονεῖ τοῦ φθίνοντος τὴν τηκομένην ἤβην.

—

Δὲν τήκεται εἰς τοῦ γεωργοῦ τὴν ἐπαχθῆ σκαπάνην,
οὐδὲ φοιτᾷ στὸ ἔρημον σπήλαιον τοῦ ποιμένος,
δὲν στάζει φάρμακα λυγρά, δὲν πνέει πικρὸν μένος
στοῦ καταδίκου τὴν σκληρὰν καὶ μυσαρὰν ἀρτάνην.

—

Δὲν ἀνυψοῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ὑπαγωγέα
τοῦ ἐν κρεμάθρᾳ κτίζοντος τέκτονος μετεώρου,
τὴν εὐτυχίαν δὲν φθονεῖ ἀθλίας μυροφόρου
οὐδὲ λεμβοῦχον ρυπαρὸν κεντεῖ, ἢ ἁλιέα.

—

Δὲν ἀνατρέπει ἄπορον καὶ μαῦρον οἶκον χήρας
δὲν ρίπτει τόξα εἰς μορφὴν γέροντος ρυτιδώδη
οὐδὲ πολιορκεῖ ποτὲ τῆς φυλακῆς τὰς θύρας
ἢ τρωγλοδύτου οἴκησιν, κατάγειον, ζοφώδη.

—

Δὲν φιλοδεῖ ὁ ἄχαρις καὶ σκελετώδης φθόνος
πτωχοὺς νὰ βάλλῃ γέροντας, μωρούς, πηροὺς ἐν γένει
τὰ δῶρά του τὰ ἄδωρα στὰ χαμηλὰ δὲν ραίνει,
ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ ζητεῖ νὰ βλάπτῃ ἐπιμόνως.

ΟΙ ΒΡΑΧΟΙ

Συχνὰ μοῦ λὲς καὶ μ' ἐρωτᾷς τί γίνονται οἱ βράχοι
ποῦ μιὰ φορὰ καθήσαμε στὴ θάλασσα μονάχοι·
Ἐρώτησα τοὺς βράχους σου καὶ μοῦ εἶπανε καὶ αὐτοὶ
πῶς ἔχουν πληγὴ μέσα τους ἀγιάτρευτη φριχτή.
Ρωτῶ δὲν τὴν γιατρεύουνε τόσα πολλὰ φιλιά,
ποῦ νύχτα μέρα ἡ θάλασσα στὰ πόδια τους κολλᾷ
καὶ τὰ χαδεύει τρυφερὰ καὶ τὰ φιλεῖ τρελά,
κι' ὅταν μουγγρίζῃ ἄγρια καὶ ὅταν γλυκὰ μιλᾷ·

μοῦ εἶπαν πῶς ἡ φλόγα τους ἀνάφτει ἀντὶ νὰ σβύνῃ
καὶ τὸ νερὸ τῆς θάλασσας, ποῦ ταχτικὰ τὰ πλύνει,
εἶναι φωτιὰ θεωτική, λάβρα, καϋμὸς πικρὸς,
ποῦ καὶ τοῦ βράχου τὴν καρδιὰ τρώγει καὶ γίνεται [οἰκτρός.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΖΗΛΟΤΥΠΙΑΣ

Γιατί ὅπου φυτρόνω ἀγκάθι φθονερό,
βγαίνεις καὶ μ' ἀγκυλώνεις μέσ' στὴν καρδιά, σκληρό;
Πῶς πίνεις τὸ νερό μου; τί σοῦ 'καμα γιατί;
φαρμάκι θὲς νὰ χύνῃς στὴν ὕπαρξί μου αὐτή;
Σὰν δῆς νὰ πρασινίσῃ ἕνα μικρὸ κλαδί,
ἕνα σγουρό μου φύλλο τὸ πρῶτό μου παιδί,
ἀμέσως μ' ἀγκυλώνεις, καὶ χάνει τὸ μικρὸ
τὴν χάρι του τὴ θεία στ' ἀγκίδι τὸ πικρό.
Σὰν δῆς τὸ λουλουδάκι ἀπάνω μου νὰ βγῇ
ἀμέσως τὸ μαραίνει τῆς ζήλειας σου ἡ κραυγή.
Γιατί νὰ μὲ κυττάζῃς σὲ κάθε μου ματιά,
μὲ βλέμματα ποῦ χύνουν ἐπάνω μου φωτιά;
Γιατί πορμονεύεις, γιατί ἀνησυχεῖς
σὲ κάθε κίνημά μου; γιατί σκιαμαχεῖς;
Γιατί μοῦ ὑποπτεύεις τὸ κάθε μου φαγὶ
καὶ τὴ δροσιὰ ἀκόμη ποῦ χύνει ἡ αὐγή;
Γιατί καὶ τὰ πουλάκια αὐτῆς τῆς χαραυγῆς
σὰν κελαϊδοῦν γιὰ μένα γλυκὰ, παρεξηγεῖς;
Γι' αὐτὸ θᾶσαι ἀγκάθι, ἐλεεινό, ξερὸ
καὶ δὲν θὰ δῆς ποτέ σου βλαστάρι τρυφερό.

Π.

Ο ΥΠΝΟΣ

ΚΑΙ

ΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΥ ΘΕΩΡΙΑΙ

ΔΙΑΤΙ ΚΟΙΜΩΜΕΘΑ;

Η ΤΟ ἐπόμενον, ὁ ἄνθρωπος, ὁ πάντα ἐπιθυμῶν νὰ ἐξιχνιάσῃ καὶ ἐρευνήσῃ, ὁ πάντα νὰ μάθῃ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ, νὰ ὑποβάλῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐρώτησιν, διατί κοιμᾶται. Διατί ἀφοῦ μείνῃ μερικὰς ὥρας ἔξυπνος καὶ ἀσχολούμενος εἰς πάντα, νὰ ἀναγκάζηται νὰ κατακλιθῇ καὶ νὰ ὑποβάλληται εἰς κατάστασιν ὀλίγον διαφέρουσαν τοῦ θανάτου; Ἔκτοτε διάφοροι θεωρίαι ἐξηνέχθησαν πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου, τοῦ ὕπνου, ἀλλὰ καθὼς φαίνεται οὐδεμία εἶναι ἀκριβῶς ἐπαρκής, διότι ἂν μὴ ἀντιφάσκουν, ἀφίστανται ὅμως πολὺ ἀλλήλων. Διὰ τοῦτο δὲν δύναταί τις μὲν νὰ παραδεχθῇ αὐτὰς ὡς καθ' ὁλοκληρίαν ὀρθάς, δὲν δύναται ὅμως ὡσαύτως καὶ νὰ τὰς ἀπορρίψῃ καὶ νὰ μὴ θεωρήσῃ αὐτὰς τοὐλάχιστον ἀρκετὰ εὐφυεῖς. Τὸ Ἰταλικὸν «si non e vero e ben trovato» ἐφαρμόζεται κάλλιστα ἐνταῦθα. Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν κατ' ἀρχὰς τί εἶναι ὁ ὕπνος, πῶς ἐπέρχεται καὶ τελευταῖον τὰς περὶ τούτου θεωρίας.

Πᾶσα συνεχὴς ἐνέργεια ἐφαρμοζομένη ἐπὶ ὀργάνου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐπιφέρει κάματον, ὅστις πρέπει νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ βραχείας ἢ μακρᾶς ἀναπαύσεως. Καὶ ἡ καρδία ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται εὑρισκομένη ἐν διηνεκεῖ ἐνεργείᾳ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ ἢ μετάστασιν ἀπὸ συστολῆς εἰς διαστολὴν τοὐτέστιν ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἀνάπαυσιν. Ὁ νόμος οὗτος παρατηρούμενος ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς διατροφῆς ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς σχέσεως. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι ἡ ἀνάπαυσις εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶναι ἐπιμηκεστέρα καὶ ἐμφανίζεται εἰς τὰ περιφερικὰ αἰσθητικὰ ἢ κινητικὰ ὄργανα ὡς καὶ εἰς τὰ κεντρικά. Ὅπως ἐν πάσῃ ἐνεργείᾳ, αἱ πράξεις τῆς σχέσεως προκύπτουσιν ἐκ τῆς συνενώσεως τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων τοῦ ἐγκεφάλου ὅστις δέχεται τὸν ἐρεθισμὸν καὶ προκαλεῖ τὰς κινήσεις ἐκτελουμένας διὰ τῶν μυῶν, ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει καὶ τὰ αἰσθητὰ ὄργανα καὶ ὁ ἐγκέφαλος καὶ οἱ μῦς εἰσέρχονται ἐν ἀνενεργησίᾳ. Καλεῖται λοιπὸν «ὕπνος» ἡ ἀναπληρωτικὴ αὕτη μερικὴ ἢ ὁλικὴ ἀνάπαυσις τῶν ἐνεργειῶν τῆς σχέσεως. Ὁ ὕπνος ὅθεν χαρακτηρίζεται κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς ἀναστολῆς τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων· εἶτα ὑπὸ τῆς καταπαύσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς ἐργασίας καὶ τέλος ὑπὸ τῆς παύσεως τῶν ἐγκεφαλικῶν κινητικῶν ἀντιδράσεων τοὐτέστιν τῶν ἑκουσίων κινήσεων. Οὐχ ἧττον πάντα ταῦτα τὰ ὄργανα εἶναι ἐρεθιστέα. Ἀλλ' ὁ ἐρεθισμὸς αὐτῶν παράγει μόνον ἀντανακλαστικὰ φαινόμενα ἄνευ τελείων ἐγκεφαλικῶν πράξεων, ὅπως ἐν τῇ ἐγρηγόρσει.

Ὁ ὕπνος διαδεχόμενος μεγάλην διανοητικὴν ἢ μυϊκὴν κόπωσιν, ἐπέρχεται αἰφνηδίως, ἐξ ὁλοκλήρου· ἀλλὰ συνήθως καταλαμβάνει διαδοχικῶς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος. Μετὰ δύο ἢ τρία χασμήματα, μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς προσοχῆς καὶ τῶν αὐτομάτων κινήσεων, ἐπέρχεται ἐν ὁπωσδήποτε καλῇ τάξει, ἡ ἀνενεργησία τῶν διαφόρων μυῶν. Οὕτω κατ' ἀρχὰς ἀνενεργοῦσιν οἱ μῦς τοῦ τραχήλου ἐξ ὧν ἐπέρχονται αἱ προπτώσεις ἐκεῖναι τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ στῆθος ἕνεκα τοῦ βάρους της· κατόπιν οἱ μῦς τῶν μελῶν καὶ τέλος ἀνενεργεῖ ὁ ἀνελκτὴρ τῶν βλεφάρων. Τότε αἱ ὀπτικαὶ αἰσθήσεις ἐξαφανίζονται· ἡ ἀκοὴ ὑφίσταται ἐπί τινα χρόνον ἀκόμη ἀλλ' ἀσθενής· εἶτα μετ' αὐτῆς χάνεται ἡ συναίσθησις τοῦ ἐγὼ καὶ τοῦ ἔξω κόσμου καὶ ὁ ὕπνος ἐγκαθιδρύεται. Τοῦ ὕπνου ἐγκατασταθέντος βαθέως καὶ τελείως, τὸ ἄτομον δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς ζῷον ἐστερημένον τῶν ἐγκεφαλικῶν ἡμισφαιρίων· εἰς τὸ ἕν ὡς καὶ εἰς τὸ ἄλλο πᾶσα ἑκουσία κίνησις χάνεται, ἀλλ' ὁμοίως αἱ ἀντανακλαστικαὶ τοιαῦται, αἱ

ἔχουσαι κέντρον τὸν νωτιαῖον μυελόν, ὑφίστανται καὶ γίνονται μάλιστα εὐκολώτεραι. Οὕτως ἐπὶ κοιμωμένου ἀνθρώπου δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ καθαρῶς ἀντανακλαστικὰς κινήσεις, ὡς π.χ. γαργαλίζων τὸ πέλμα τοῦ ποδός, τὴν ἕλξιν τοῦ κατωτέρου μέλους διὰ τῆς κάμψεως τῆς κνήμης πρὸς τὸν μηρὸν καὶ τούτου πρὸς τὴν κοιλίαν, κίνησιν ἀκριβῶς ὁμοίαν πρὸς τὴν ἀποκεφαλισθέντος βατράχου ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ ὁποίου ρίπτομεν σταγόνα ὕδατος ὀξυδοθέντος· καὶ ὅπως ἐπὶ τοῦ νεκροῦ βατράχου δυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν ἀντίδρασιν ἀντανακλαστικὴν γενικωτέραν, ρίπτοντες ἰσχυρότερον ὀξύ, ὁμοίως ἐπὶ ἀνθρώπου κοιμωμένου, μία ἐνόχλησις μεγαλυτέρα (θέσις ἐπιφέρουσα πόνον εἰς μέλος τι, νυγμὸς ἐντόμου) ἐπιφέρει κινήσεις πλήρους μεταθέσεως ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπαναλαμβανομένας ἐνίοτε ἀκαταπαύστως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου καὶ αἵτινες εἶναι γενικῶς φαινόμενα καθαρῶς ἀνακλαστικά.

Καὶ νῦν ἴδωμεν τὰς διαφόρους θεωρίας τοῦ ὕπνου αἵτινες καὶ μᾶς ἐνδιαφέρουσι περισσότερον

Οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν ὅτι ὁ ὕπνος ἐπέρχεται ἕνεκα μεγάλης συρροῆς αἵματος ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ὀπίσθιον μέρος αὐτοῦ. Ἡ σχεδὸν ὁριζοντία θέσις ἣν λαμβάνομεν κατὰ τὴν κατάκλισιν καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ ληνοῦ τοῦ Ἡροφίλου τοῦτέστιν τοῦ κέντρου ἔνθα ἐκβάλλουσι τὰ φλεβικὰ ἀγγεῖα ἢ οἱ φλεβικοὶ κόλποι τῆς σκληρᾶς μήνιγγος, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς θεωρίας ταύτης. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1860 ὁ ἄγγλος ἰατρὸς Durham, κατέρριψε τὴν θεωρίαν ταύτην ἀποδείξας πειραματικῶς, ὅτι τοὐναντίον ὁ ὕπνος εἶναι ἀναιμία ἐγκεφαλικὴ παροδική. Οὗτος ἐποίησεν ὀπὴν ἐπὶ τοῦ κρανίου κυνὸς καὶ ἐξήτασεν ἀπ' εὐθείας, διὰ τῆς κρανιακῆς ταύτης ὀπῆς, τὴν κατάστασιν τῆς ἐγκεφαλικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸν φυσικὸν ὕπνον. Παρετήρησεν ὅτι ὅταν τὸ ζῷον ἐκοιμᾶτο, ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ καθίστατο ὠχρός, ἀναιμικός, ἐνῷ συγχρόνως ἠλαττοῦτο τὸν ὄγκον καὶ κατήρχετο αἰσθητῶς κάτωθεν τῆς κρανιακῆς ὀπῆς· ὡσαύτως παρετήρησεν ὅτι τὰ ἀρτηρίδια καὶ τὰ φλεβίδια ἐκενοῦντο αἵματος καὶ καθίσταντο ἄχροα καὶ σχεδὸν ἀφανῆ. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ἅμα τῇ ἐξεγέρσει τοῦ ζῴου ὁ ἐγκέφαλος ἀνελάμβανε τὸν συνήθη αὐτοῦ ὄγκον καὶ χρωματισμόν. Τὰ πειράματα λοιπὸν τοῦ Durham καὶ κατόπιν τοῦ Claude Bernard ἔκαμαν νὰ γεννηθῇ ἡ νέα αὕτη τοῦ ὕπνου θεωρία ὅτι δηλ. οὗτος εἶναι παροδικὴ ἐγκεφαλικὴ ἀναιμία.

Ἀλλ' ἄρά γε κοιμώμεθα διότι ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ὠχρὸς καὶ ἀναιμικὸς ἢ μᾶλλον εἶναι ὠχρὸς καὶ ἀναιμικὸς διότι κοιμώμεθα; Καὶ ἔπειτα διατὶ αὕτη ἡ παροδικὴ ἀναιμία τοῦ ἐγκεφάλου ἐπερχομένη εἰς τὸ τέλος ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος καὶ διακοπτομένη ἐπίσης κανονικῶς μετά τινας ὥρας;

Πρὸς ἐξήγησιν τούτου ἐγένετο προσφυγὴ εἰς τὴν χημείαν. Ἡ ἐγκεφαλικὴ ἐργασία, ὅπως πᾶσα ἐργασία, ἀπαιτεῖ κατανάλωσιν ὑλικοῦ. Δὲν εἶναι ὅμως εἰσέτι ἐντελῶς ὡρισμένον τί εἴδους ὑλικὰ ἀπαιτοῦνται, ἀλλὰ δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ὀξυγόνον ἐπεμβαίνει ἵνα ἀποσυνθέσῃ τὰς λευκωματώδεις οὐσίας. Κατά τινα Γερμανὸν φυσιολόγον ὁ ἀδιάκοπος συνδυασμὸς τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τοῦ ἄνθρακος τῶν λευκωματωδῶν οὐσιῶν ἐπιφέρει σειρὰν σεισμῶν, ἀληθῶν μικρῶν «ἐκρήξεων» χημικο-βιολογικῶν, καὶ αἱ συνεχεῖς αὗται μικροχημικαὶ ἐκρήξεις συγκρατοῦν ἐν σταθερᾷ ἐξεγέρσει τὰ ἐγκεφαλικὰ ἡμῶν κύτταρα· ἐντεῦθεν δὲ προκύπτει ἡ κατάστασις τῆς ἐγρηγόρσεως. Ὅταν ἡ κατανάλωσις τοῦ ὀξυγόνου ἐλαττοῦται ἡ αἰτία τῆς ἐξεγέρσεως ἐκλείπει καὶ ἐπέρχεται ὁ ὕπνος.

Ἀφύπνισις δὲ εἶναι ἡ ἐπανάληψις τῆς ὀξυδόσεως· τοῦτο ὅμως δὲν μᾶς ἐξηγεῖ διατὶ τὸ ὀξυγόνον διακόπτει τὰς «ἐκρήξεις» αἵτινες μᾶς κρατοῦν ἐν ἐγρηγόρσει.

Ἡ θεωρία τῆς αὐτοδηλητηριάσεως εἶναι ἀρά γε περισσότερον ἱκανοποιητική; Αὕτη ἔχει τοὺς περισσοτέρους ὀπαδούς. Ὁ ἡμέτερος ὀργανισμὸς εἶναι ἐργαστήριον δηλητηρίων κατὰ τὸν καθηγητὴν Bouchard. Ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως κατασκευάζομεν ἀδιακόπως ἐντὸς τῶν ὀργάνων μας, ἐντὸς τῶν ἐντέρων πλῆθος τοξινῶν, αἵτινες διαχέονται εἰς τὸ αἷμα καὶ κανονικῶς ἐγκρίνονται διὰ τῶν οὔρων. Ἀλλ' ἔρχεται στιγμὴ καθ' ἣν ἡ προσφορὰ ὑπερτερεῖ τὴν ζήτησιν, ἤτοι ἡ ἔκκρισις τῶν τοξινῶν διὰ τῶν οὔρων εἶναι ἀνεπαρκής. Αἱ τοξίναι τότε συσσωρεύονται εἰς τὸ αἷμα καὶ πλημμυροῦσι τὰ κύτταρα τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ ὁποῖα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ναρκοῦνται, ὡς ἂν ὑφίσταντο τὴν ἐπήρειαν μορφίνης ἢ χλωροφορμίου. Ὅταν ἡ δηλητηρίασις ἐπέλθῃ πλήρης ἀποκοιμώμεθα. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ὕπνον ἡ πρὸς ἀνάπτυξιν τοξινῶν ἐνέργεια τῶν ὀργάνων μας χαλαροῦται, τὸ ποσὸν τῶν δηλητηρίων, τὰ ὁποῖα ἐπενήργησαν ὡς ὑπνωτικὰ εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μας, βαθμηδὸν ἐκκρίνεται διὰ τῶν νεφρῶν οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται. Ὁ ἐγκέφαλος οὕτω πως ἀπαλάσσεται τῶν τοξινῶν καὶ ἐξυπνοῦμεν.

Ὁ Bouchard ἔκαμε καὶ τὸ ἑξῆς πείραμα:

Ἔλαβε τὰ οὖρα τῆς ἡμέρας καὶ τὰ οὖρα τῆς νυκτὸς ἑνὸς ὑγιοῦς ἀνθρώπου καὶ ἔκαμεν ἐνέσεις ἐπὶ ἰνδοχοίρου. Παρετήρησε δὲ ὅτι διὰ νὰ φονευθῇ ὁ ἰνδόχοιρος ἐχρειάζετο διπλάσιον ποσὸν οὔρων τῆς νυκτός. Ὥστε αἱ οὐρικαὶ ἐκκρίσεις τῆς ἡμέρας ἔχουν περισσότερον ποσὸν τοξινῶν, ἤτοι ὁ ὀργανισμὸς τὴν ἡμέραν ἀπαλάσσεται μεγαλυτέρου ποσοῦ τοξινῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν κοιμώμεθα.

Ἀλλ' ὁ Bouchard ἐβεβαίωσε καὶ ἄλλο γεγονός. Ἂν δὲν ἀφήσωμεν τὸ ἀνωτέρω πείραμα νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ προξενήσωμεν τὸν θάνατον εἰς τὸν ἰνδόχοιρον, ἡ ἔνεσις οὔρων τῆς ἡμέρας ἀποκοιμίζει τὸ ζῷον, ἐνῷ τῶν τῆς νυκτὸς προκαλεῖ μόνον σπασμούς. Ὥστε ἂν ἡ οὐρίνη τῆς ἡμέρας περιέχει οὐσίας παραλυτικάς, ἡ οὐρίνη τῆς νυκτὸς περιέχει οὐσίας ἐρεθιστικὰς καὶ ἐξεγερτικάς, εἰς τρόπον ὥστε κατασκευάζομεν ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ μας, ἐφ' ὅσον μὲν εἴμεθα ἐξυπνοι τὸ ὑπνοτικὸν δηλητήριον, διαρκοῦντος δὲ τοῦ ὕπνου τὸ ἐξεγερτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξυπνοῦμεν.

Ὅπως βλέπει τις ἡ ἐξήγησις αὕτη τοῦ ὕπνου εἶναι πολὺ εὐφυὴς καὶ ἡ χημεία ἔλυσε μὲ πολὺ πνεῦμα τὸ

ὑποβληθὲν εἰς αὐτὴν πρόβλημα. Ἀλλ' ἡ ἱστολογία δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν χημείαν τὴν τελευταίαν λέξιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· καὶ αὐτὴ ἐπίσης διατείνεται ὅτι ἔχει τὴν λύσιν της καὶ ἰδοὺ τί λέγει ὁ Mathieu Duval.

Τὸ μικροσκόπιον ἔδειξεν ὅτι ὁ φλοιὸς τοῦ ἐγκεφάλου σύγκειται ἀπὸ ἀπειρίαν κυττάρων, ἅτινα ἔχουν προβολὰς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ὁμοιάζοντα μὲ ἀράχνας, συστελλόμενα μάλιστα καὶ διαστελλόμενα. Διότι πράγματι αἱ προβολαὶ τῶν κυττάρων ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ ἐκτείνωνται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις νὰ συστέλλωνται καὶ νὰ ἐφάπτωνται τῶν γειτονικῶν κυττάρων. Καὶ αὐτὴ ἡ κίνησις ἀποτελεῖ τὴν ἐγκεφαλικὴν ζωήν μας, τὴν ἰδέαν, τὴν θέλησιν. Ἀλλὰ τὰ κύτταρα κινούμενα οὕτω κουράζονται, καὶ κάμνουν ὅ,τι κάμνει πᾶς κουρασμένος ὀργανισμός· ἀναπαύονται. Συστέλλονται λοιπόν, συμμαζεύουν τὰς προβολάς των, παύουσι πᾶσαν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐπέρχεται οὕτω γαλήνη εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ ἀποκοιμώμεθα. Ὁ ὕπνος εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ὕπνου τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ ὡραῖαι θεωρίαι δὲν ἔπεισαν φαίνεται τὸν ἐπιστήμονα Claparède τῆς Γενεύης, ὅστις προτείνει ἐναντίον τῆς φυσιολογικῆς, χημικῆς καὶ ἱστολογικῆς ἐξηγήσεως τοῦ ὕπνου, ἄλλην ἐξήγησιν βιολογικήν. Ἐν ἐκ τῶν δεδομένων, τὰ ὁποῖα ὤθησαν τὸν κ. Claparède κατὰ τῆς χημικῆς θεωρίας εἶναι ὅτι δυνάμεθα, ἐὰν θέλωμεν, νὰ μὴ κοιμώμεθα καὶ νὰ διέλθωμεν ὅλην τὴν νύκτα ἐπὶ ποδὸς χωρὶς κανὲν σημεῖον δηλητηριάσεως. Ἐξ ἄλλου ἂν ἡ τοξικὴ θεωρία ἦτο ἡ ἀληθής, ὁ ὕπνος ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀνάλογος τοῦ κόπου, ἀλλὰ πολλάκις τοὐναντίον μεγάλη κόπωσις φέρει ἀϋπνίαν.

Ὁ ὕπνος λοιπὸν δὲν εἶναι ἁπλῆ ἀναστολὴ τῶν λειτουργιῶν διὰ τῆς δηλητηριάσεως ἢ διὰ τῆς ἀσφυξίας. Εἶναι λειτουργία θετική, ἡ ὁποία ἔχει σκοπὸν ἀποκλειστικὸν τὴν ἀναστολὴν τῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὄχι λοιπὸν διότι δηλητηριαζόμεθα ἢ κουραζόμεθα διὰ τοῦτο κοιμώμεθα, ἀλλὰ τοὐναντίον κοιμώμεθα διὰ νὰ μὴ δηλητηριασθῶμεν.

Ἰδοὺ ὅτι δὲν ἐπεχύθη ἱκανὸν φῶς καὶ διὰ τῶν θεωριῶν τούτων. Δύναταί τις μάλιστα νὰ εἴπῃ μετὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ ἐκ Γενεύης ἐπιστήμονος ὅτι δὲν γνωρίζομεν τίποτε περισσότερον περὶ ὕπνου, ἀπὸ ὅτι ἐγνώριζεν ὁ ἀσθενὴς τοῦ Μολιέρου, ὅστις ἐρωτώμενος διατὶ τὸ ὄπιον ἐπιφέρει ὕπνον, ἀπαντᾷ διότι ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὑπνωτικὴν δύναμιν. Κοιμώμεθα διότι ἔχομεν ἓν ἐνστικτον, μίαν δύναμιν, μίαν ὑπνωτικὴν ἰδιότητα. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ βεβαιότερον μεταξὺ ὅλων τῶν περὶ ὕπνου θεωριῶν.

ΓΕΩΡΓ. Ι. ΛΥΡΙΤΗΣ

Φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς

Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ περὶ τοῦ ὁρίου, εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐναντιοφρονοῦν οἱ φυσιολόγοι καὶ ἀνατόμοι, οἱ πραγματευθέντες τὸ ζήτημα τῆς μακροβιότητος.

Τοιουτοτρόπως ὁ Γάλλος Βυφφὼν παραδέχεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἀποθνήσκει ἐκ τυχαίων γεγονότων, ζῇ πανταχοῦ 100 ἔτη. Πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Βυφφὼν συντάσσεται καὶ ἄλλος Γάλλος φυσιολόγος ὁ Φλουράνς, ἐνῷ ὁ Ἄλλερ ἀποφαίνεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζήσῃ δύο αἰῶνας σχεδόν.

Ταῦτα δὲ ὑποστηρίζουν προτάσσοντες τὴν θεωρίαν τῆς ἀμέσου σχέσεως μεταξὺ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος καὶ ἰδίᾳ τοῦ σκελετοῦ καὶ τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς. Ἡ διάρκεια ἄλλως τε τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυοφορίας. Ὅσον λοιπὸν περισσοτέρου χρόνου ὁ ἄνθρωπος ἢ τὰ ζῷα ἔχουν ἀνάγκην πρὸς μόρφωσιν, τοσοῦτον καὶ ὁ βίος εἶναι διαρκέστερος· ὅσον δὲ τοὐναντίον βραχυτέρου, τοσοῦτον ταχύτερον διέρχεται τὸ στάδιον τῆς ζωῆς, κατὰ τὸ ἀξίωμα «τὸ ταχέως γιγνόμενον ταχέως ἀπόλυται».

Ὅλη ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς λέγει ὁ Βυφφών, δυνατὸν νὰ λογίζεται τρόπον τινά, ἐκ τῆς διαρκείας τῆς αὐξήσεως. Ὁ ἄνθρωπος αὐξάνει κατ' ἀνάστημα μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ ὅμως ἡ καθόλου ἀνάπτυξις ὅλων τῶν μερῶν τοῦ σώματός του δὲν συντελεῖται παρὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος. — Ὁ κύων αὐξάνει κατὰ μῆκος εἰς ἓν ἔτος, ἀλλ' ἡ ἐν γένει αὔξησίς του γίνεται ἐντὸς δύο ἐτῶν. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἵππου τελεῖται εἰς ἓξ ἔτη, ἡ ἔλαφος ἐπίσης ἀναπτύσσεται εἰς ἓξ ἔτη..

Ἕκαστον ζῷον ζῇ ἑξάκις ἢ ἑπτάκις τόσον χρόνον, ὅσος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν αὔξησίν του.

Παρεδέχθη λοιπὸν ὁ Βυφφὼν ὅτι ἡ διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως περιέρχεται ἑξάκις ἢ ἑπτάκις εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς. Ὅθεν ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν γνώμην ταύτην δύναται νὰ ζήσῃ ὑπὲρ τὰ 100 ἔτη, ὁ κύων 12—14, ὁ ἵππος ἑξάκις τὸν χρόνον τῆς ἀναπτύξεώς του, δηλ. 30 ἔτη, ἡ ἔλαφος ὁμοίως 35 ἔτη· τοῦτο δὲ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ζῴων.

Πρὸς τὰ συμπεράσματα τοῦ Βυφφὼν συμφωνεῖ καὶ ὁ Φλουράνς, ὅστις καθώρισεν ἐπιστημονικώτερον τὰ κατὰ τὸ σοβαρὸν τοῦτο θέμα τοῦ φυσικοῦ τέρματος τῆς ζωῆς. Τὸ σημεῖον τῆς διαρκείας τοῦ βίου εὑρίσκει εἰς τὴν συνοστέωσιν τῆς διαφύσεως πρὸς τὰς ἐπιφύσεις τῶν ὀστῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι χόνδριναι κατὰ τὴν νέαν ἡλικίαν. Ἐν ὅσῳ δὲν ἐπέρχεται ὀστέωσις τελεία αὐτῶν, ὥστε νὰ συμφύρεται ἡ ἐπίφυσις μετὰ τῆς διαφύσεως εἰς μίαν μόνην οὐσίαν, τὸ ζῷον αὐξάνει ἀλλ' ἅμα ὀστεωθοῦν παύει ἡ αὔξησις. Παρεδέχετο δὲ ὁ Φλουράνς,

ὅτι ἡ ὀστέωσις αὐτὴ τῶν ἐπιφύσεων· ἡ τελεία συνένωσις δηλαδὴ πρὸς τὴν διάφυσιν, συμβαίνει καὶ κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ ὄγδοον ἔτος εἰς τὴν κάμηλον, εἰς τὸν ἵππον τὸ πέμπτον, εἰς τὸν βοῦν καὶ τὸν λέοντα τὸ τέταρτον, εἰς τὸν κύνα τὸ δεύτερον, εἰς τὴν γαλῆν τὸν δέκατον ὄγδοον μῆνα, εἰς τὸν ἰνδικὸν χοῖρον τὸν ἕβδομον κτλ. Παρεδέχθη ὅμως ὅτι ἡ πλήρης ὀστέωσις τῶν ἐπιφύσεων περιέχεται πεντάκις εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς. Ζῇ δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος περίπου 100 ἔτη, ἡ κάμηλος 40, ὁ ἵππος 25, ὁ βοῦς καὶ ὁ λέων 20, ὁ κύων 10, ἡ γαλῆ 9—10 κ. ο. κ.

Ἔχομεν οὕτω χαρακτῆρα ὡρισμένον ὅστις παρέχει εἰς τρόπον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βέβαιον τὴν διάρκειαν τῆς αὐξήσεως, καὶ αὐτὴ ἐξ ἄλλου παρέχει τὸ ὅριον τοῦ βίου.

Πάντα τῆς ζωῆς τὰ φαινόμενα συνέχονται μεταξύ των δι' ἀλληλουχίας τοιαύτης, ὥστε ἡ μὲν διάρκεια τῆς ζωῆς δίδεται ἐκ τῆς διαρκείας τῆς αὐξήσεως, αὐτὴ δὲ πάλιν ἐκ τῆς διαρκείας κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς κυήσεως. Ἡ κυοφορία τοῦ κονίκλου ἐπὶ παραδείγματι διαρκεῖ τριάκοντα ἡμέρας, ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ ἐννέα μῆνας, ἡ τοῦ ἐλέφαντος δύο σχεδὸν ἔτη!

* *
*

Ὁ Ἄλλερ παρεδέχετο, ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ ὁρισθῇ τὸ φυσικὸν καὶ κανονικὸν ὅριον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, δύναται νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ μέχρι διακοσίων ἐτῶν! Ἐλάμβανε φαίνεται ὑπ' ὄψιν ὡς ἔσχατον τέρμα τῆς αὐξήσεως τὸ τριακοστὸν ἔτος ἐπὶ ἕξ ἢ ἑπτά.

Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ἐστήριξεν ὁ Ἄλλερ ἐπὶ παραδειγμάτων μακροβιότητος, τὰ ὁποῖα συνέλεξε καὶ εἶχε καταρτίσει ἐν εἴδει στατιστικῆς. Περισσότερα τῶν χιλίων ἀπὸ 10—100 ἐτῶν, ἑξήκοντα ἀπὸ 110—130, δέκα πέντε ἀπὸ 130—140, ἓξ ἀπὸ 140—150 καὶ δύο μέχρις 180 περίπου ἐτῶν!

Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης τοῦ Ἄλλερ παραθέτομεν περιπτώσεις τινὰς ἐκτάκτου μακροβιότητος, τῶν ὁποίων τὸ κῦρος κατὰ τοὺς φυσιολόγους καὶ ἱστορικοὺς εἶναι ἀναμφισβήτητον.

Ὁ Θωμᾶς Παρρέ, βρεττανὸς τὸ γένος ἐκ Uhropsgire, ἔζησεν 152 ἔτη. Ἰὸ 120ὸν ἔτος τῆς ζωῆς του ἐνυμφεύθη ἐκ νέου χήραν τινα διατηρήσας πάσας τὰς δυνάμεις του καὶ ἐργαζόμενος μέχρι τοῦ 130 ἔτους. Ἔζη δὲ εὐτυχὴς καὶ ἄγνωστος μέχρι τοῦ 152ου, ὅτε ὁ κόμης Surreg, ἐπισκεπτόμενος τοὺς ὑποτελεῖς καὶ τὰ κτήματά του, ἀνεῦρε καὶ ἔφερεν αὐτὸν εἰς Λονδῖνον, ἐπειδὴ πολὺς λόγος περὶ αὐτοῦ ἐγένετο. Κατὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ Παρρὲ ἐνώπιον Καρόλου τοῦ Α' ὁ Βασιλεὺς τὸν ἠρώτησε: «Διὰ νὰ προχωρήσῃς εἰς ἡλικίαν ἀπίστευτον, τί ἔκαμες περισσότερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;» Ὁ γέρων ἀπεκρίθη ταπεινῶς: «Ἐσκληραγωγήθην περισσότερον». Ἔκτοτε ἔζησε διὰ βασιλικῆς δαπάνης καί, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως ἠναγκάσθη νὰ μεταβάλῃ βίον καὶ ἕξεις, ἀπέθανεν εἰς τὸ Λονδῖνον τὴν 15 Δεκεμβρίου 1635 ἐκ δυσπεψίας καὶ ὄχι ἐκ γήρατος! Ἐτάφη δὲ κατ' ἐξαιρετικὴν τιμὴν εἰς τὸ Οὐϊστμίνστερ, ὅπου ὡς γνωστὸν θάπτονται οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Ἀγγλίας. Ἔγεινε δὲ ἀνατομὴ ἐπὶ τοῦ πτώματός του ὑπὸ τοῦ περικλεοῦς Ἄρβεϋ, καὶ εὑρέθησαν ὅλα τὰ ὄργανά του ἐν καλῇ καταστάσει καὶ μὴ παρουσιάζοντα βλάβην τινά, ἀφ' οὗ οὔτε αἱ πλευραὶ τοῦ θώρακος ἦσαν ἀπεσπασμέναι· ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ ζήσῃ. Ὁ υἱός αὐτοῦ λέγεται ὅτι ἔζησεν 127 ἔτη, μία δὲ τῶν ἐγγονῶν του ἐτελεύτησεν ἄγουσα τὸ 103 ἔτος.

Ὁ ἐξ Οὐγγαρίας Πέτρος Κζάρτων ἀπέθανε τὸ 1.24 εἰς ἡλικίαν 185 ἐτῶν. Ἀφῆκε υἱοὺς ἐν ὀρφανίᾳ, οἵτινες εἶχον ἡλικίαν, ὁ μὲν 155 ἐτῶν, ὁ δὲ νεώτερος 97 ἐτῶν!

Κατὰ τὸ ἔτος 1750 εἰς συμπατριώτης καὶ σχεδὸν ὁμήλικος τοῦ Κζάρτχ ὀνόματι Μπόδεν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 172 ἐτῶν καὶ κατέλιπεν υἱὸν 115 ἐτῶν.

Ὁ Ἰωσὴφ Σούριγκτων ἐκ Νορβηγίας ἔζησεν 160 ἔτη καὶ αἰσθανθεὶς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐγγίζον, ἐκάλεσε τὴν οἰκογένειάν του καὶ διεμοίρασε τὰ ὑπάρχοντά του. Εἶχεν ἀκμαίας τὰς διανοητικάς του δυνάμεις, ἐξεμέτρησε δὲ τὸ ζῆν κατὰ τὸ ἔτος 1799. Ἐγκατέλιπεν εἰς χηρίαν τὴν τρίτην του σύζυγον, νέαν σχεδὸν εἰσέτι καὶ υἱοὺς τῶν ὁποίων ὁ πρεσβύτερος εἶχεν ἡλικίαν 103 ἐτῶν.

(Ἐκ τῶν τοῦ Γεωρ. Λαμπρινοπούλου).

ΗΠΕΙΡΟΣ

[Ἐκ περισπουδάστου ἄρθρου περὶ Ἠπείρου τοῦ Κ. Ν. Καζάζη δημοσιευθέντος ἐν τῷ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῳ «*Hellenisme*», ἀποσπῶμεν τὰς ἑξῆς περικοπάς].

ΑΠΟ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ Ἤπειρος εἶναι Ἑλληνική. Ἐκεῖ ὑπῆρξε τὸ Μαντεῖον τῆς Δοδώνης, ἓν τῶν ἀρχαιοτάτων θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν κέντρων τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Πανελλήνιος Ζεὺς ὠνομάζετο Δοδώνιος καὶ Ἠπειρώτης.—Ἀναμφιβόλως ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς οἷος ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν Ἰωνίᾳ, ἐν ταῖς νήσοις καὶ τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι δὲν ἐξεδηλώθη ταχέως ἐν Ἠπείρῳ. Τοῦτο δὲ διότι ἡ χώρα ἐγειτνίαζε πρὸς βαρβάρους λαοὺς ἐγκαθιδρυθέντας πρὸς βορρᾶν αὐτῆς καὶ μετὰ τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοί της εὑρίσκοντο εἰς διηνεκῆ ἐμπόλεμον κατάστασιν μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πύρρου. Ἐν τούτοις ἡ ἱστορία τῆς Ἠπείρου ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὅταν ἡ ἰσχὺς τῶν Ἑλληνικῶν δημοκρατιῶν ἤρχισε νὰ δύῃ κυρίως καθ' ἣν ἐποχὴν ηὔξανε ἡ τῆς Ρώμης, ἡ Ἤπειρος μόνη, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ βασιλέως της Πύρρου ἐνεσάρκου τὴν ῥώμην τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὡς δὲ δικαίως παρατηρεῖ ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς Draysen, «ὁ Πύῤῥος ἦτο, ὁ τολμηρότερος καὶ εὐτυχέστερος στρατηγὸς τῆς ἐποχῆς του. Οἱ λαοὶ τῶν ὁποίων ἦρχεν ἀφ' ἑνὸς μὲν εὑρίσκοντο ἐν πλήρει αὐξήσει πληθυσμοῦ ἀφ' ἑτέρου δὲ διετήρουν τὴν ῥώμην καὶ εὐεξίαν τὰς ὁποίας ἐν

Μακεδονίᾳ ὁ Φίλιππος, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ διάδοχοί του εἶχον ἐξαντλήσει. Ὁ λαὸς οὗτος ἐξ ἐλευθέρων καὶ εἰρηνικῶν γεωργῶν συγκεκροτημένος ἀπετέλει φάλαγγα στρατιωτικήν... Ὁποία θὰ ἦτο ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐὰν ὁ ἐκ Μακεδονίας ἐκπολιτιστὴς τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν διηυθύνετο πρὸς τὴν Δύσιν ἀντὶ νὰ λάβῃ τὴν εἰς Ἀνατολὴν ἄγουσαν; Ὑπάρχουσιν οἱ διατεινόμενοι ὅτι ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεχείρει νὰ μεταφέρῃ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Δύσεως, ἄλλως ὑγειῶν καὶ ρωμαλέων ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα θὰ ἐπέφερε καρποὺς εὐγενεστέρους καὶ διαρκεστέρους, ὁ δὲ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς θὰ ἐνισχύετο, καὶ θὰ ἐπαγιοῦτο. Δυστυχῶς ὅσον ἔνδοξοι καὶ λυσιτελεῖς τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἀνθρωπότητι καθόλου καὶ ἐὰν ὑπῆρξαν αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Ἀλεξάνδρου, αἵτινες διέδωκαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἥτις εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους θαυμασίως ἐξυπηρέτησε καὶ διηυκόλυνε τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα δὲν ἠδυνήθησαν ἐν τούτοις νὰ παρασκευάσωσιν ἀρκούντως ἔδαφος γόνιμον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἰδέαν. Ὁ τότε ὡς καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Πτολαιμαίων καὶ Σελευκιδῶν ἀνατολικὸς κόσμος ἐξηκολούθησε νὰ διατηρῇ τὸν ἀρχέγονον αὐτοῦ χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ἡ ταχεῖα διάβασις τοῦ κατακτητοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ.

Ὅ,τι ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν συνέλαβεν ἠδύνατο ἴσως νὰ πραγματοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ Πύῤῥου, ὅστις καίπερ μὴ πεπρωκισμένος διὰ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἦτο ἐπίσης μέγας νοῦς. Πιθανῶς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου ἐὰν μὴ εἶχε νὰ ἀντιπαλαίσῃ κατὰ τῆς καταπληκτικῶς αὐξανούσης ἰσχύος τῆς Ρώμης νὰ ἐπεχείρει τὴν κατάκτησιν τῆς Δύσεως.

Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ρώμης ἡ Ἤπειρος διαμένει Ἑλληνική. Τὸν χαρακτῆρα τοῦτον θὰ διατηρήσῃ καὶ ἐν τοῖς μετ' ἐπειτα χρόνοις, χωρὶς ποτὲ νὰ φανῇ ἐπιλήσμων τῆς παραδόσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πάντοτε ἑτοίμη νὰ τὸν ὑπερασπισθῇ.

... Διάφοροι σχολαὶ καὶ βιβλιοθῆκαι ἀνεγείροντο εἰς ὅλας τὰς γωνιας τῆς Ἠπείρου χάρις εἰς τοὺς ἐν Ἐνετίᾳ πλουσίους Ἠπειρώτας. Τέλος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ XVIII αἰῶνος ἱδρύετο ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἰωαννίνων ἐν ᾗ ἔμελλε νὰ διδάξῃ ὁ διάσημος Εὐγένιος Βούλγαρις.

Οὕτω συνετελεῖτο τότε ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἔθνους, ἐν τῇ ὁποίᾳ σπουδαιοτάτην θέσιν κατεῖχον αἱ ἐπιστῆμαι καὶ ἰδίᾳ ἡ ἰατρική. Τὰ Ἰωάννινα, πρωτεύουσα τῆς Ἠπείρου ἦτο τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς κινήσεως καὶ δυνάμεθα ἀδιστάκτως νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὁ Ἑλληνισμὸς ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐθνικὴν Παλιγγενεσίαν.

Αἱ σχολαὶ των εἰς ἃς ἄθρόα συνέρρεε πανταχόθεν ἡ μαθητιῶσα νεολαία ἦσαν ἀνώτεραι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. «Εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων, λέγει ὁ ἱστορικὸς Κούμας, ὀφείλει ἡ Ἑλλὰς τὴν ἀναγέννησίν της· οἱ μαθηταὶ δὲ τῶν σχολῶν της εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐδίδαξαν ἀργότερον εἰς Μέτσοβον, Τρίκκαλα, Λάρισσαν, Θεσσαλονίκην, Ἀδριανούπολιν, πόλεις τῶν ὁποίων τὰ σχολικὰ ἱδρύματα ἀνηγέρθησαν μετὰ τὰ τῶν Ἰωαννίνων. Παρ' αὐτῶν δὲ τὰ γυμνάσια τῶν λοιπῶν κέντρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ αὐτῆς τῆς Κων/πόλεως ἐδανείσθησαν τὴν ἐπιστημονικὴν διδασκαλίαν.»

Ἐκ τῶν Ἰωαννίνων μετεδίδοντο τὰ φῶτα εἰς τὰς λοιπὰς ἑστίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ δὲ ἐπίδρασίς των ἐγένετο τέλος αἰσθητὴ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Ἀλβανίαν καὶ Κέρκυραν αἵτινες ἐπὶ μακρὸν ὑφίσταντο τὴν Ἰταλικὴν ἐπιρροήν. Συνελόντι δ' εἰπεῖν μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ Ἤπειρος διετέλει τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. Ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Ἠπείρου, τῶν σχολῶν της, τῶν γενναιωδώρων ἱδρυτῶν της τὸ ἔργον τῆς Ἀναγεννήσεως θὰ ἀπέβαινε δυσχερέστερον.

Ἡ Ἤπειρος οὐ μόνον ἐν τῇ πνευματικῇ κινήσει κατέχει περιφανῆ θέσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν εἰς ἃ διεκρίθη. Ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ τοῦ ἀναγεννομένου Ἑλληνισμοῦ, τὸ Σοῦλι διεκδικεῖ ἐνδοξοτάτην θέσιν. Τίς ἀγνοεῖ τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ Σουλίου, καὶ τοὺς μαχητὰς οὓς παρέσχε κατὰ τὸν ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Π. Α. Π.

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΑΙ

Κρίσεις τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος «Χρόνου» διὰ τὸν ἡμέτερον Σύλλογον.—Ἐλάβομεν τὸ ἑνδέκατον φυλλάδιον τοῦ περιοδικοῦ «Νέα Ζωή», ὄργανον, ὡς γνωστόν, τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ὁμωνύμου Φιλολογικοῦ τούτου κέντρου τὸ ὁποῖον παρακολουθοῦμεν, ὡς εἰκός, μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας τοῦτο δικαιολογεῖ ἡ ἑδραία βάσις, ἐφ' ἧς ἀρχῆθεν ἐθεμελιώθη ἡ «Νέα Ζωή». Οἱ ἱδρυται τοῦ ἀξιολόγου τουτου φιλολογικοῦ κέντρου εἶναι συγχαρητηρίων ὑπέρτεροι, ἔχουν ὅμως ἀνάγκην ἐνθαρρύνσεων ἐκ μέρους πάντων τῶν ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον διεσπαρμένων φιλομούσων ὁμογενῶν, οἵτινες θὰ ἠδίκουν τὴν φιλομουσίαν των, ἐὰν μὴ κατέκτων τὸ περιοδικὸν τοῦ Συλλόγου, περιοδικὸν ὅπερ κοσμοῦν ἄριστα πράγματειαι, ὑπὸ τῶν ἐγκρατεστάτων Ἑλλήνων ἐπιστημόνων συγγραφεῖσαι καὶ ἀποσκοποῦσαι τὸν κοινωφελῆ πλουτισμὸν τῶν γνώσεων τοῦ ἀναγνώστου. Ὑπὸ τοιαύτας ἐθνωφελεστάτας βάσεις δρῶν ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Φιλολογικὸς Ἑλληνικὸς Σύλλογος «Νέα Ζωή», ἐπέσυρεν ἤδη τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν Παροικιῶν, παρ' ὧν ἀπεκδεχόμεθα δικαίαν ὑπὲρ αὐτοῦ ὑποστήριξιν.

Κρίσεις τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος «Ταχυδρόμου» διὰ τὸ ἡμέτερον Περιοδικόν.— . . . . . «Ἡ Νέα Ζωὴ» εἶναι σύγγραμμα κατ' οὐδὲν ὑστεροῦν καὶ τῶν σοβαρωτέρων τοῦ εἴδους του ἀνάγνωσμα ὑγιὲς καὶ τερπνόν, διδακτικὸν καὶ ψυχαγωγικόν, ταμεῖον ὠφελίμων γνώσεων, ἄξιον νὰ κοσμήσῃ πᾶσαν βιβλιοθήκην. Ὑποίας προθύμου ὑποδοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως ἔτυχεν ἡ «Νέα Ζωὴ» παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ παροικίᾳ, ἀποδεικνύει ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ, ἀνερχομένου ἤδη εἰς ὑπερτριακοσίους, ὁποίας δὲ ὑπολήψεως τυγχάνει παρὰ τῷ κύκλῳ τῶν γραφόντων, ὁμιλοῦν αὐτὰ τὰ δημοσιεύματά του, προερχόμενα ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν καὶ ἐν Ἑλλάδι καλάμων, ὧν ὁ περὶ τὴν «Νέαν Ζωὴν» κύκλος εὐρύνεται ὁλοέν.

Ἰδοὺ διατὶ ἡ «Νέα Ζωὴ» πρέπει νὰ τύχῃ τῆς γενικῆς ὑποστηρίξεως τῶν κατὰ τῆς Αἰγύπτου ὁμογενῶν καὶ κυρίως τῆς ἑλληνικῆς παροικίας τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐκ τῶν ὀπλάγχνων τῆς ὁποίας ἐξῆλθον οἱ ἑλληνοπρεπεῖς καὶ παντὸς ἐπαίνου ἀνώτεροι ἱδρυταὶ τοῦ Συλλόγου».

***

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἐπιστήμη.— Ἡ Ἐπιστήμη μόνη δύναται νὰ μᾶς δώσῃ ἀκριβὴ ἔννοιαν του τι εἴμεθα καὶ τῆς σχέσεως ἡμῶν καὶ τοῦ ὄντος. Ταύτοχρόνως ἐνῷ μᾶς δεικνύει τι δυνάμεθα νὰ μαθωμεν, μας δεικνύει καὶ τὰ ὅρια πέραν των ὁποίων οὐδεν δυναμεθα νὰ μάθωμεν. Μᾶς διδάσκει ὅτι ἀδυνατουμεν νὰ κατανοήσωμεν τὴν πρώτην αἰτίαν των πραγμάτων οὐχι δια δογματικῶν ἐπιβεβαιώσεων, ἀλλα μᾶς ἀγει νὰ αναγνωρίσωμεν τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος, υποδεικνυουσα ψηλαφητῶς τα ὅρια τὰ οποια ἀδυνατοῦμεν να ὑπερβῶμεν. Δι' αὐτῆς μόνης συναισθανόμεθα την ἀδυναμιαν τοῦ ἀνθρωπινου πνεύματος προ του ὑπερβαίνοντος αὐτήν. Ἐνῷ ἀπεναντι των παραδόσεων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων γνωμων οὐναται να τηρῇ στάσιν ὑπερήφανον,—ὑπερηφάνεια δικαιολογημενη— ἀπέναντι τοῦ ἀοιεισδύτου πέπλου τοῦ καλυπτοντος τὸ ἀπόλυτον, τηρεῖ στάσιν ταπεινήν.

Ἀνατροφὴ τοῦ πολίτου. — . . . . . Κατὰ τοὺς φεουδαλικοὺς χρόνους ὁπότε ἓν ἐκ τῶν μεγαλυτερων τα ὁποῖα εφοβειτο ὁ πολιτης, ἠτο καὶ ἡ ὀργὴ των ἀνωτερων του, ἤρμοζεν οπως κατὰ την παιδικην ἡλικιαν ἡ πατρικὴ τιμωρία ἦναι τὸ μόνον μέσον διοικησεως. Σήμερον ὁμως ὁπότε ὁ πολίτης οὐδένα ἔχει νὰ φοβῆται σήμερον ὁπότε το καλον καὶ τὸ κακὸν τὰ οποία τῷ ἐπιουμβαίνουσι προκύπτουσιν εκ μονης της διαγωγῆς του, δυνάμει τῆς φυσικης ροῆς των πραγματων, ὀφείλει να μαθῃ ἐκ πείρας πλέον καὶ ἀπο νεαρᾶς ἡλικίας τὰς συνεπείας αἵτινες εἶναι τα γενικα ἐπακόλουθα τοιαύτης ἢ τοιαύτης πράξεως.

Τέλειος βίος.— Πῶς πρέπει νὰ ζῶμεν; Ἰδοὺ τὸ φλέγον δι' ημας ζήτημα. Δὲν πρόκειται δὲ μόνον περὶ τοῦ ὑλικοῦ βίου, ἀλλα περὶ τοῦ βίου εν τῇ γενικωτέρᾳ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως. Τὸ γενικον πρόυπημα το περιλαμόανον ὅλα τα ἄλλα εἶναι τὸ ἑξῆς: Ποῖος εἶναι ὁ ἀληθης ὑπογραμμος διαγωγῆς την ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθησωμεν εἰς ὁλας τὰς περιστάσεις καὶ ὅλας τὰς καταστάσεις τοῦ βίου; Πως νὰ περιποιηθῶμεν τὸ σῶμα; Ποῦ νὰ διευθύνωμεν τὸ πνεῦμα; Πως νὰ διεξαγωμεν τὰς ὑποθέσεις μας; Πῶς να αναθρέψωμεν τὰς οἰκογενειας μας; Πως νὰ εκπληρώσωμεν τα καθήκοντά μας ὡς πολῖται; Ποῦ νὰ χρησιμοποιήσωμεν ὅλα τα μέσα τῆς εὐτυχίας τὰ ὁποῖα ἐδώρησεν ἡ φύσις εἰς τὸν ἄνθρωπον; Ποία εἶναι ἡ καλλιτέρα χρησιμοποίησις τῶν διανοητικῶν καὶ πνευματικῶν ἡμῶν δυνάμεων πρὸς τὸ καλόν καὶ τὸ τῶν ἄλλων; Πῶς τέλος νὰ ζήσωμεν βίον τέλειον; Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφερόμεθα νὰ μάθωμεν καὶ τοῦτο ὀφείλει κατ' ἐξοχὴν ἡ ἀνατροφὴ νὰ δείξῃ. Νὰ προσπαθῶμεν διὰ τὸν τέλειον βίον, ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τῆς παιδείας· ὁ μόνος δὲ ριζικὸς τρόπος νὰ κρίνωμεν σύστημα παιδείας, ἔγκειται νὰ μάθωμεν μέχρι ποίου βαθμοῦ ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν τοῦτον . . . .

Τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πράξωμεν εἶναι ἀναμφιλέκτως ἡ ταξινόμησις τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῆς δράσεως ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ὁ ἀνθρώπινος βίος κατὰ τὴν σπουδαιότητά των· ὡς ἑξῆς:

1ον ἡ δρᾶσις ἥτις σκοπὸν ἔχει τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου. 2ον ἐκείνη ἥτις εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπάρξεώς του συντείνει ἐμμέσως εἰς τὴν διατήρησιν. 3ον ἡ δρᾶσις ἥτις σκοπεῖ τὴν ἄμεσον συντήρησιν καὶ μόρφωσιν τῆς οἰκογενείας. 4ον ἡ ἐξασφαλίζουσα την διατήρησιν τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τάξεως. 5ον δρᾶσις ὑπο διαφόρους ἐκφάνσεις παρουσιαζομένη καὶ χρησιμοποιουμένη εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὀρέξεων καὶ αἰσθημάτων κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς.

Spencer.

Ἡ ἀεροθεραπία.— Αἱ πλεῖσται τῶν ἀσθενειῶν, εἰς τὰς οποιας ὑπόκειται ἡ ἀνθρωπίνη ὕπαρξις, δεν ὀφείλονται εἰς τας ἀσθενείας αὐτὰς εἴτε εἰς την μολυσματικὴν μετάδοσιν των. Ὑφείλονται κυρίως εἰς το γεγονός, ὅτι εὑρίσκουν εἰς τα 9/10 τῶν ἀνθρώπων ἐδάφη κατάλληλα διὰ την ἐξάπλωσίν των, ἐδαφη τὰ ὁποῖα ἐκαλλιεργησαν, νομιζεις, επίτηδες διὰ να σπαρῇ καὶ να θερισῃ η νόσος, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτή.

Ὡς καὶ αὐτὸ τὸ κρυολόγημα, ἡ βρογχῖτις, ἡ πνευμονία, ἡ πλευρῖτις, ἡ ρευματιώσις, ἡ αναιμία, ἡ χλόρωσις, ἡ νεφριτις, ἡ ποοάγρα, καὶ τόσαι ἄλλαι ἀσθένειαι, οὐδε κὰν θα ὑπῆρχον, ἐαν ὁ ἄνθρωπος ἔζη ὡς ἄνθρωπος, συμφώνως πρὸς τὴν δημιουργίαν ὅλων των σωματικων ὀργάνων, πρὸς τας ἀναγκας των καὶ τὰς ἀπαιτήσεις, μὲ τας ὁποίας ὑπο τῆς φύσεως ἐπλασθησαν.

Ἡ πραγματικη ὑγιεινὴ δὲν ἔγκειται εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν γενομένου ἀτόπου. Ἐγκειται κυρίως εἰς την πρόληψιν τῆς ἐπιτελέσεως του ἀτόπου αὐτοῦ, πρόληψις ἥτις γίνεται μόνον εφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἀγίνει τα ὄργανα τοῦ σωματός του νὰ λειτουργοῦν ὅπως ἐπλάσθησαν.

Καὶ πρῶτον ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη μὲ ἐνδύματα; Βεβαίως ὄχι, ὅταν δε ὁ μακαρίτης Ἀδὰμ ἐσκέφθη ὡς πρῶτον ἔνδυμα το φύλλον τῆς συκῆς, δὲν ἐγνώριζε βεβαίως ὅτι εἰς το πρῶτον ἁμάρτημά του θα προσεθετε καὶ δεύτερον ἁμάρτημα, τοῦ ὁποίου αἱ

συνέπειαι ἔμελλον νὰ βαρύνουν ἐπάνω δισεκατομμυρίων ὑπαρξεων αἱ ὁποιαι ὑπῆρξαν ἀπόγονοί του. Διότι βεβαίως δὲν ὑπέθετε ὅτι το φύλλον συκῆς θὰ μετεβάλλετο ποτε εἰς στενόχωρα ἐνδύματα, ἀποφράττοντα ἑρμητικῶς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα τὸ στιζόμενον ἀπὸ τοὺς πόρους ἐκείνους διὰ τῶν ὁποίων ὑποβοηθεῖται ἡ ἀναπνοή.

Τὸ αἷμα δὲν ἀνανεοῦται μόνον εἰς τοὺς πνεύμονας. Ἀνανεοῦται καὶ εἰς τα τριχοειοῆ ἀγγεῖα καὶ παντοῦ τέλος, ὅπου ὑπάρχει πορος, ὁια του ὁποίου εἰσέρχεται ὁ ἀτμοσφαιρικος ἀηρ. Ἀλλὰ διὰ τῶν ἐνουμάτων οἱ ποροι αὐτοὶ κατήντησαν σχεδὸν εἰς ἀχρηστίαν διότι εν ᾧ χρησιμεύουσιν εἰς την ἔκκρισιν διισφόρων ὀργανικων ὀπλητηρίων, εὑρίσκονται ποικιλοτροπως φραγμενοι ἀφίνοντες εντος τοῦ σώματος τα ὀργανικα εκεῖνα ὀπλητήρια. Ποιον δὲ τὸ ἀποτέλεσμα; Γενικη καχεξια, ἀναιμία καὶ ὅλα ἐκεῖνα τα ὑποβοηθήματα παντος νόσου, ἥτις ἐνσκηπτουσα εὑρίσκει προσφορον το ἔδαφος.

Ἡ μεγαλειτέρα ἀνακούφισις διὰ την ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν, εἶναι ἡ αεροθεραπία, η επάνοδος ὁλαοῃ εἰς την πρώτην του ἀνθρώπου κατάστασιν, ἡ μεθοδος ἡ επιτρεπουσα την τακτικην λειτουργιαν τῶν πόρων του σωματος, εἴτε ως εἰσαγωγικοῦ ατμοσφαιρικοῦ ἀερος μεσων, εἴτε ως ἐξαγωγικῶν των ὀργανικῶν ὀπλητηριων.

Τὴν ἀεροθεραπίαν πρωτη παρεδέχθη ἡ Ἀμερική, ἤδη δε εἰσάγει και η Γερμανία, οπου το μέσον τουτο τῆς ὑγιεινης ἔχει ὀργανωθῇ με αληθῶς ἐπιστημονικας λεπτομερείας.

Εἰς το «Ἀεροθεραπευτήριον» τοῦ Βεῖσσερ Χίρς πλησιον τῆς Δρεσδης ἐν Σαξωνιᾳ,—το τελειοτατον παντων των ἀεροθεραπευτηριων—ὁ Γερμανος ἰατρος Λαχμαν ἔχει σειραν μεγαλην ἐπιτυχιων, τοσον εἰς ἀνδρας πασχοντας ὀσον και εἰς νευροπαθεις γυναικας.

Το μυστήριον ἔγκειται εἰς την γυμνοθεραπείαν, ἐκτιθεμενων των ασθενῶν του εἰς τον ἀερα ανευ ὀυδεμιας περιουσιας ἀποφραττούσης τοὺς πόρους.

Τα σουκια ὁασῃ και αι εκτεθειμεναι εἰς τον ηλιον ἐκτασεις, τεχνικαι λιμναι ὁια τα καλοκαιρινα λουτρα και ἀλλα μεσα γυμναστικα, χρησιμεύουν ὁια τοὺς ασθενεις.

Οἱ ὑποβαλλόμενοι τὸ πρῶτον εἰς την ἀεροθεραπείαν ἀρχιζουν ἀπο το ὑερος. Γυμνουνται ἐντος σωματιων επι ημισειαν ὡραν καθ' ἡμεραν εἰς διαστημα μιας εὐσωμαοος. Ἔπειτα εκτιθενται εις το ὑπαιθρον και αἱ ὡραι της γυμνοθεραπειας αὐξάνονται καθημερινως, ἀπο ημισειας ὡρας εἰς τεσσαρας και πεντε ὡρας.

Ἄλλοι καμνουν ηλιόλουτρον ἐκτιθέμενοι γυμνοὶ εἰς τον ἀερα και τον ηλιον ὀυτις σιπλωνει μεγαλως το νευρικον συστημα.

Ἄλλοι καμνουν μονον ἀερόλουτρον ἐκτιθέμενοι ὑπο σκιαν εἰς τον ἀερα. Το μερος ὁμως ὅπου γινονται τα ἀερολουτρα αὐτὰ πρεπει να εἶναι απηλλαγμενον ἀπο ὑγρασιαν και να μη εἶναι ἐκτεθειμενον εἰς τους ανεμους.

Ἐκεινο ὁμως το οποῖον συντελεῖ κυρίως εἰς την ἐξυγιανσιν ὀυτως εἰπειν του ανθρωπινου σωματος εἶναι το ἀερολουτρον το τελοὑμενον ἐν μεσῳ χειμωνι. Βεβαιως ὁια να ὑποβαλῃ κανεις εἰς τοιουτου ειδους χειμερινα λουτρα ὀεν θα ἀρχισῃ ἀπο την γυμνωσιν ἐν μεσῳ των χιονων. Ἀρχιζει πρωτον ἐντος σωματιων θερμοκρασιας 20 βαθμων, κατοπιν ἐντος ὁωματιων 12 βαθμων, ἐπειτα εἰς ὀτους 4—6 βαθμων και κιτοπιν λαμβανει το ἀερολουτρον εἰς το ὑπαιθρον, ἐν συνοὑασμῳ ὁμως ὁιαφόρων γυμναστικων κινησεων.

Σπάνια ἄνθη. — Οἱ Ἰάπωνες, διάσημοι διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀνθέων ἀνεκάλυψαν πρὸ μικροῦ ἄνθη μεταβάλλοντα χρωματισμόν. Κατὰ τὴν Presse διεμόρφωσαν εἶδος ρόδου, τὸ ὁποῖον εἶναι λευκὸν εἰς τὴν σκιὰν καὶ ἐρυθρὸν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Τὴν νύκτα ἢ ὅταν τοποθετηθῇ ἐν δωματίῳ ἀμυδρῶς φωτιζομένῳ γίνεται λευκὸν ὑποκίτρινον ὡς ὁ κηρός. Τὰ πέταλλα λαμβάνουσι κατὰ πρῶτον χροιὰν ὑποκύανον ἥτις τάχιστα μεταβάλλεται εἰς ὠχρὰν ροδίνην καὶ ἥτις πάλιν μετατρέπεται εἰς κρινόλευκον. Ἐκτιθέμενον εἰς τὸν ἥλιον, τὸ ρόδον ἀναλαμβάνει ταχύτατα ζωηρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα.

Ἐσχάτως ἐπωλήθη ἐν Λονδίνῳ σπάνιον εἶδος ὀρχεοειδῶν ἀντὶ 3,750 φράγκων καὶ ἕτερον τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἀντὶ 3,250 φράγκων.

***

Ταχύτης τῶν πτηνῶν. — Μία Ἀτμομηχανὴ μικρᾶς ἀποστάσεως δύναται νὰ διατρέξῃ 110 μέχρι 120 χιλιόμετρα τὴν ὥραν. Τὸ αὐτοκίνητον ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀποστάσεων ὑπερβαίνει εὐκόλως τὰ 150 χιλιόμετρα τὴν ὥραν. Ἀλλ' αἱ ταχύτητες αὗται εἶναι σχεδὸν ἀσήμαντοι συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ταχύτητας τῶν πτηνῶν. Ἡ ὄρτυξ διατρέχει 17 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον ἤτοι 61 χιλιόμετρα τὴν ὥραν· περιστερὰ ἡ ἀγγελιαφόρος διανύει 27 μέτρα ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον, ἤτοι 10 χιλιόμετρα τὴν ὥραν· ὁ ἀετὸς 31 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον, ἤτοι 112 χιλιόμετρα τὴν ὥραν· ἡ χελιδὼν 67 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον ἤτοι 241 χιλιόμ. τὴν ὥραν· ἐν τέλει ὁ κύψελος διανύει 88 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον δηλ. 316 χιλιόμετρα τὴν ὥραν.

***

Ταχύτης τῶν πλοίων. — Ἀποστολὴ τοῦ Γερμανικοῦ ναυτικοῦ ἔκαμε σπουδαῖα πειράματα ἅτινα ἀπέδειξαν ὅτι μεταξὺ ταχύτητος 12 ἕως 21 κόμβων, τὰ τορπιλλικα δι' ὧν ἐπειραματίζοντο κατηνάλουν τόσον περισσοτέραν ποσότητα ἄνθρακος ὅσον τὸ βάθος ἦτο ὀλιγότερον. Πέραν τῶν 21 κόμβων ἡ ἀναλογία δὲν εἶναι πλέον ἡ αὐτή. Τὰ βάθη τὰ ὁποῖα διέπλεον ἐποίκιλλον μεταξὺ 7 καὶ 60 μέτρα.

***

Ἀνταρκτικὰ ἀστεροσκοπεῖα. — Ἡ κυβέρνησις τῆς Ἀργεντίνης ἵδρυσε μετεωρολογικὸν ἀστεροσκοπεῖον εἰς τὴν νῆσον Nouveille Année πλησίον τῆς νήσου τῶν Πολιτειῶν, τὸ ὁποῖον πολὺ θὰ διευκολύνῃ τὴν μελέτην τῆς ἀρχῆς, τῆς φύσεως καὶ τῆς πορείας τῶν καταιγίδων εἰς τὸν ἀνταρκτικὸν ὠκεανόν.

***

Καλλιέργεια τοῦ βάμβακος. — Ἐν Ἀγγλίᾳ ἱδρύθη ἑταιρία σκοπὸν ἔχουσα την ἐνθάρρυνσιν τῆς καλλιεργείας τοῦ βάμβακος εἰς χώρας οἷα ἡ Δυτικὴ Ἀφρικὴ καὶ τὴν δημιουργίαν ἰθαγενοῦς βιομηχανίας. Κατα το παρὸν ἔτος αἱ ποσότητες τοῦ βάμβακος του παραχθέντος χάριν τῆς ἐν λόγῳ ἑταιρίας, ἀνέρχονται εἰς τοὺς ἑξῆς ἀριθμούς· Δυτικὴ Ἀφρική, 8,000 δέματα ἀξίας 170,000 φράγ. Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ 10000 δέμ. ἀξίας 2,500.000 φράγ. Δυτικαὶ Ἰνδίαι, 5000 δέματα ἀξίας ὡσαύτως 2,500.000 φράγκων. Προσεχῶς θέλει διωργανωθῇ ἐν Λονδίνῳ ἔκθεσις βάμβακος πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ ἐπιτευχθέντος ἀποτελέσματος.

Διάστασις τῶν κυμάτων. — Ἐκ τῶν ἐργασιῶν ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς εἰς ἣν ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ «Washingson Hydrographic Bureau» ἡ καταμέτρησις τῶν κυμάτων τοῦ Ἀτλαντικοῦ προκύπτει ὅτι τὸ κατὰ μέσον ὅρον ὕψος κύματος εἶναι 9,30 μέτρα, ἐν καιρῷ δὲ τρικυμίας δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι 13 μέτ. πολλάκις καὶ 16 μ. Τὸ μῆκος κατὰ τὰς ἰσχυρὰς τρικυμίας κυμαίνεται μεταξὺ 160 καὶ 200 μέτρων. Ἡ ἀποστολὴ ἐμέτρησε κῦμα 800 μέτρων μήκους τὸ ὁποῖον διήρκεν εἴκοσι τρία δευτερόλεπτα.

* * *

Ἡ ὄρυζα ἐν Ἰαπωνίᾳ. — The Monthly Return of the foreing trade of Japan παρέχει περιέργους λεπτομερείας περὶ τῆς εἰσαχθείσης ποσότητος ὀρύζης ἐν Ἰαπωνίᾳ κατὰ τὸ 1904 ἐκ προβλέψεως ἢ ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν εἰσήχθησαν εἰς Ἰαπωνίαν 479,992 τόνοι ὀρύζης, ἐκ τῆς Ἰνδοκίνας 262,836 τόνοι, ἐκ τοῦ Σιάμ 107,583 τόνοι, ἐκ τῆς Κορέας, 19,666 τόνοι, ἐκ τῆς Κίνας 11,488 τόνοι καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν 2,334 τόνοι.

Ἐν ὅλῳ 883,902 τόνοι ὀρύζης ἀντιπροσωπεύοντος τὸ ποσὸν 149,179.775 φράγκων.

Κατὰ τὸ 1903 ἡ Ἰαπωνία εἰσήγαγεν ἤδη 729,774 τόνους ὀρύζης, ἐνῷ κατὰ τὸ 1902 μόνον 270,544 τόνους ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν.

Κατὰ τὸ 1904, ἡ Ἰαπωνία ὑπεβίβασε τὴν ἐξαγωγὴν τῆς Ὀρύζης εἰς 46,259 τόνους ἐνῷ κατὰ τὸ 1902 ἐξήγαγε 77,049 τόνους! Ὅθεν ἀνάγεται ὅτι ὁ παρὼν πόλεμος προεβλέπετο καὶ προετοιμάζετο πρὸ πολλοῦ.

* * *

Σινικοὶ γαιάνθρακες. — Ἐν τῇ Σινικῇ ἐπαρχίᾳ Shausi κατὰ τὸν Engineering ὑπάρχει ἀνθρακοφόρον λεκανοπέδιον τὸ Ταϊ-Τσόν, τοῦ ὁποίου αἱ ὁριζόντιαι φλέβες ἔχουσι πάχος 5 περίπου μέτρων. Ὑπολογίζονται ὅτι ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τούτῳ ἐμπεριέχονται 630 δισεκατομύρια τόνοι ἀνθράκων. Πρὸς ὀυσμὰς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα γαιανθρακαφόρα στρώματα εἰς τὰ ὁποῖα ὁ τόνος θὰ πωλεῖται πρὸς 1,50 Δρ.

* * *

Ταχύτης πλοίων. — Δοκιμαὶ γενόμεναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Tyne, εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πλοῖον (ἐκ τοῦ εἴδους τῶν ἀντιτορπιλικῶν) διερχόμενον διὰ πυθμένος βάθους ὀ ὀργυιῶν μέχρι 20, ἡ ταχύτης αὐτοῦ αὐξάνει κατὰ ἥμισιν ναυτικὸν κόμβον.

* * *

Τηλεφωνικὴ συγκινωνία. — Πειράματα λίαν ἐνδιαφέροντα ἐγένοντο ἐσχάτως ἐν Ρώμῃ δι' ἑνὸς νέου μικροφώνου ἐφευρεθέντος ὑπὸ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ ὀνομαζομένου Majorama· διὰ τοῦ μικροφώνου τούτου ἐγκατεστάθη ἡ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ρώμης κατ' εὐθείαν. Παρ' ὅλην τὴν ἀπόστασιν τῶν 1500 χιλιομέτρων ἥτις χωρίζει τὰς δύο πρωτευούσας, τὸ Κεντρικὸν Γραφεῖον τοῦ Λονδίνου διατείνεται ὅτι εἶχε τελείως ἀκούσῃ τὴν ὁμιλείαν τοῦ ἐν Ρώμῃ ἀνταποκριτοῦ του.

* * *

Δύναμις τοῦ ἀνέμου. — Κατὰ τὸν κ. Σκώττ, ἄνεμος ὁ ὁποῖος διατρέχει 4 μέτ. κατὰ δευτερόλεπτον ἔχει δύναμιν μόνον 2 χιλιόγρ. εἰς πᾶν τετραγωνικὸν μέτρον, ἐν ᾧ ἡ πίεσις ἀντιστοιχεῖ πρὸς 11 χιλιόγρ. διὰ ταχύτητα 10 μέτρων καὶ 195 χιλιόγρ. διὰ καταιγίδα ταχύτητος 40 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

Πρό τινων ἡμερῶν διωργανώθησαν ἐν τῷ ἐν Παρισίοις Σταδίῳ τοῦ Racing-Club οἱ 18οι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες πρὸς ἀνάδειξιν Γάλλων πρωταθλητῶν καὶ κατάρριψιν τῶν μέχρι τοῦδε γαλλικῶν ἐπιδόσεων.

Δρόμος 100 μέτρων· νικητὴς ὁ Μαλφαὶτ διανύσας τὴν ἀπόστασιν εἰς σύνηθες χρονικὸν διάστημα ἄνευ ἰσχυροῦ ἀντιπάλου.

Δρόμος 400 μέτρων· ὁ αὐτὸς Μαλφαὶτ διήνυσε τὴν ἀπόστασιν εἰς χρον. διάστημα 50″ 4/5″.

Δρόμος 800 μέτρων· ὁ Soalhat ἐπρώτευσεν εἰς ἀξιόλογον χρονικὸν διάστημα 2′ καὶ 1/5″ προπορευθεὶς τῶν ἀντιπάλων του 5 μέτρα.

Δρόμος 1500 μέτρων· ἀνεδείχθη νικητὴς ὁ αὐτὸς ἀθλητὴς εἰς χρονικὸν διάστημα 4′ 13″ 2/5.

Δρόμος 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων· ἀνεδείχθη νικητὴς ὁ Baget εἰς χρονικὸν διάστημα 17″ 1/5″.

Σφαιροβολία· ὁ Tison, 12 μέτρα καὶ 46 ἑκατοστά.

Δισκοβολία· ὁ Eynard, 37 μέτρα 97 ἑκατ. ρίψας κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον.

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ· ὁ Gonder, 3 μέτρα 60 ἑκατ.

Ἅλμα εἰς ὕψος· νικηταὶ ὁ ἐκ Βορδὼ ἄλτης Μολινὲς καὶ ὁ ἐκ Παρισίων Tapot ἀμφότεροι κριθέντες ἰσόπαλοι.

Ἅλμα εἰς μῆκος μετὰ φορᾶς· 6 μέτρα 58 ἑκατ. ὁ ἐκ Βορδὼ Guttiereg.

Ἅλμα εἰς μῆκος ἄνευ φορᾶς· 3 μέτρα καὶ 06 ἑκατ. ὁ Jardin.